

339/78

współczesna sztuka hinduska

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI PRL
MINISTERSTWO OŚWIATY, KULTURY I SPRAW SOCJALNYCH INDII
— DEPARTAMENT KULTURY

współczesna sztuka hinduska

ze zbiorów
Narodowej Galerii Sztuki Współczesnej
w New Delhi

CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
WARSZAWA „ZACHĘTA” PLAC MAŁACHOWSKIEGO 3

grudzień 1978 — styczeń 1979

Komisarz wystawy:
Chintamani Wyas
Kustosz Narodowej Galerii
Sztuki Współczesnej w New Delhi

Na plakacie i okładce:

37. Jamini Roy, Kriszna i Balarama (fragment)

WSPÓŁCZESNA SZTUKA HINDUSKA

Ewolucja i rozwój sztuki współczesnej w Indiach nie przypominają Zachodu. Reakcje przeciw akademickim tradycjom na Zachodzie stały się źródłem rozmaitych eksperymentów w sztukach wizualnych, które, poczynając od impresjonizmu, położyły fundament pod nowoczesną sztukę. W Indiach, gdzie technika malarstwa olejnego i sztalugowego została w zasadzie przyjęta w XIX wieku, nastąpiło zerwanie ze stylem rodzimych fresków i miniatur, spowodowane polityką rządu brytyjskiego poczynając od lat sześćdziesiątych, popierającego akademickie tradycje w trzech najważniejszych uczelniach artystycznych w Madrasie, Bombaju i Kalkucie. Obcy władcy zdradzali tendencje do degradowania hinduskich tradycji artystycznych. Jeszcze w roku 1885 Sir Monier Williams wyraził zdanie, że „w całych Indiach nie znajdzie się ani jednego pięknego wielkiego obrazu albo posągu, nawet podobizny bogów odznaczają się kompletną brzydotą”. Pod koniec XIX w. oficjalna Księga Muzeum Wiktorii i Alberta głosiła że „monstrualne kształty puranicznych bóstw nie nadają się do najdoskonalszych sposobów przedstawiania artystycznego, i to jest prawdopodobnie powodem dla którego rzeźba i malarstwo są nieznanne w Indiach.” Pod wpływem urzędowego patronatu i w wyniku naśladownictwa stylu akademickiego, obrazy historyczne i mitologiczne oraz portrety były malowane w oleju (za par excellence przykład mogą posłużyć prace Raja Ravi Verma). Stosowanie w rzeźbie wbrew hinduskim tradycjom grecko-rzymskich norm estetycznych, które wymagały oddania konnych lub pieszych pomników herosów w stylu realistycznym, zmusiło hinduskich studentów do wstępowania do uczelni artystycznych popieranych przez rząd, w których musieli oni kopiować gipsowe odlewy sławnych europejskich rzeźb akademickich.

Entuzjastyczny podziw dla „malowniczego” stylu był także powodem wprowadzenia rozmaitych technik graficznych, takich jak litografia, rytownictwo itd. Katastrofalny wpływ brytyjskiego systemu wykształcenia artystycznego został szczerze scharakteryzowany przez światłego brytyjskiego specjalistę, E. B. Havella, rektora Rządowego College'u Sztuki w Madrasie, a następnie w Kalkucie w roku 1911: „Wpływ zachodniego „wykształcenia” w czasach nowożytnych, z jego czysto komercyjnymi ideałami, był dla sztuki hinduskiej jeszcze gorszy niż wpływ ikonoklastów z Aurangzebu ... Było by znacznie lepiej w obecnej sytuacji, gdyby Indie mogły wypracować swoją własną artystyczną drogę, bez wtrącania się państwa...”

Wiedzeni częściowo wewnętrzną potrzebą, a częściowo pod wpływem hinduskiego ruchu narodowego, który podjął walkę o wolność przeciwko brytyjskim władzom i ideologiom, niektórzy artyści pod przewodnictwem Abanindranatha Tagore'a, zapoczątkowali rozwój narodowego stylu, którego korzenie tkwiły w kulturze hinduskiej. W oparciu o tradycyjną sztukę Ad-

żanty, Ellury, Mughal i Pahari (malarstwo miniaturowe), oraz pod wpływem bodźców dostarczanych przez malarstwo dalekowschodnie, powstała nowa szkoła artystyczna, znana powszechnie pod nazwą szkoły bengalskiej, łącząca ich niektóre cechy artystyczne.

Sens geograficzny implikowany przez nazwę szkoła bengalska jest pewnym zniekształceniem, ponieważ szkoła owa kwitła w całych Indiach. Poczynając od lat dwudziestych naszego wieku niektórzy z uczniów Abanindranatha Tagore'a zostali rektorami sławnych szkół artystycznych w Santiniketan, Lucknow, Dżajpurze, Madrasie, Lahore i innych miejscowościach, gdzie styl ten był kontynuowany.

W malarstwie technika „wash”, nieco przypominająca tradycyjne malowidła chińskie i japońskie, albo połączona z delikatnymi liniami podobnymi do miniatur malowanych przez Mughal lub Pahari, albo surowymi liniami wziętymi raczej z późniejszych malowideł Adżanty, nadawała ton głównym formalnym elementom tych malowideł. Malowidła „wash” i akwarele kładą główny nacisk na odcienie pastelowe z obowiązkowymi jasnymi blikami w temperze. Elementy architektoniczne i dekoracyjne oraz motywy kwietne w połączeniu z tematami mitologicznymi, religijnymi i społecznymi pomagają zwykle w zidentyfikowaniu prac tej szkoły. Tematyka jest równie ważna w rzeźbie jak i grafice, zwłaszcza w sztychach monochromatycznych, w których kolor jest wyeliminowany lub zajmuje miejsce drugorzędne. W najlepszych przykładach można bezbłędnie rozpoznać linie subtelne i wdzięcznego ruchu. Patrząc wstecz, jednakże, artystyczne osiągnięcia szkoły bengalskiej nie są uważane za tak wielkie, jak dawniej. Pogląd wyrażony przez Ananda Coomaraswamy na temat prac Abanindranatha Tagore'a i innych artystów z tej grupy można by podsumować, „jak następuje: „Kolor jest tak słaby w tonie, że często trudno jest odcyfrować sam temat obrazu”, a obrazy — aczkolwiek w pewnym sensie ładne — są „zbyt często sentymentalne w swojej koncepcji, słabe w rysunku i ponure w kolorze”.

Tak więc, chociaż „to co zostało osiągnięte, biorąc pod uwagę bardzo trudne warunki istniejące w Indiach przed paroma laty, oraz prawie w tym samym stopniu i dzisiaj, to wiele”, ostateczny wniosek Coomaraswamy był: „To nie to, czego świat ma prawo oczekiwać od Indii”.

Częściowo reagując przeciwko głównym założeniom artystycznym szkoły bengalskiej, a częściowo pod potężnym wpływem internacjonalizmu, poczynając od lat dwudziestych tego wieku, artyści hinduscy skłaniali się na ogół ku głównym trendom międzynarodowej sztuki współczesnej. Mimo że Rabindranath Tagore, Gaganendranath Tagore, Jamini Roy i Amrita Sher-Gil byli zasadniczo odpowiedzialni za stworzenie prac pod wpływem ekspresjonizmu, surrealizmu, kubizmu, futurizmu i postimpresjonizmu, zwłaszcza następców Gauguina, jednak przewodnictwo w popieraniu nie-

skrępowanego eksperymentowania artystycznego zostało objęte właśnie przez Rabindranatha Tagore'a już w latach dwudziestych.

Apelując do artystów o „odważne eksperymenty”, Rabindranath Tagore pisał: „Kiedy mówimy o sztuce hinduskiej, oznacza to pewną prawdę, opartą na hinduskiej tradycji i temperamentcie. Musimy jednocześnie zdawać sobie sprawę, że nie ma absolutnego ograniczenia kastowego w ludzkich kulturach; są one nawet w stanie łączyć i tworzyć nowe odmiany, i połączenia takie odbywają się od wieków, potwierdzając prawdę o głębokiej jedności ludzkiej psychiki... Mocno nakłaniam naszych artystów, aby stanowczo odrzucili swoje dążenie do stworzenia czegoś, co mogło by otrzymać etykietkę hinduskiej sztuki poprzez stosowanie pewnych kanonów sztuki minionych epok”. Nie ulega wątpliwości, że wystawa prac grupy artystów Bauhausu, w której uczestniczyli m.in. Wassily Kandinsky, Paul Klee, Lyonel Feininger i Johannes Itten, otwarta w Kalkucie w 1922 roku, była po części powodem światłego apelu Rabindranatha Tagore'a o nieskrępowane eksperymentowanie w sztuce.

Począwszy od lat dwudziestych naszego wieku prace artystów hinduskich powstawały pod silnym wpływem międzynarodowego ekspresjonizmu, surrealizmu, kubizmu i abstrakcjonizmu. Inne kierunki międzynarodowe, takie jak fowizm, futurizm, dadaizm, itd., nie wywarły takiego wpływu, jakiego można było się spodziewać. Jak już powiedziano wcześniej, sam Rabindranath znajdował się pod niejakim wpływem pierwszych dwóch kierunków, jednak ekspresjonizm znalazł w Indiach bardziej sprzyjający klimat, zwłaszcza w latach czterdziestych i potem. Bodźcem tego stały się wydarzenia społeczne, kulturalne i polityczne. Katastrofalny głód w Bengalu, straszliwa historia drugiej wojny światowej, użycie brutalnej siły przez brytyjskich władców celem stłumienia ludowej walki o wolność, rozruchy w miastach, rozbiór kraju i problemy uchodźców, wyzwoliły najczulsze, a czasem i najbrutalniejsze i wybuchowe reakcje artystów, skłaniające ich do podjęcia problemów humanistycznych i społecznych. Głód, nieszczęścia, patos, trudności, odmawianie podstawowych praw i swobód, a przede wszystkim głęboka empatia, która pozwala utożsamiać się i intensywnie odczuwać problemy innych ludzi, zmusiły kilku hinduskich artystów do krytykowania stanu naszego udręczonego społeczeństwa. I tak akcenty symbolizmu i mistycyzmu (**Dwie twarze** Rabindranatha Tagore'a), łatwo dostrzegalne w obrazach ekspresjonistycznych R. N. Tagore'a z lat dwudziestych, zostały odrzucone przez takich artystów jak Ram Kinkar na rzecz bezpośredniego i otwartego oddania tragicznych ludzkich dramatów i wyzysku (**Macierzyństwo** Rama Kinkara). Bardziej znani artyści hinduscy czynili jednak stale wysiłki zmierzające do osiągnięcia identyfikacji kulturowej i narodowej poprzez wybór tematyki z etyki, mitologii, literatury religijnej, sztuki ludowej oraz z wydarzeń społecznych (**Vishwamitra**

M. F. Husaina z 1973 r.). Ich krytycy podkreślali jednak, że o stylu nie decyduje temat, motyw, wzór albo treści literackie dzieła sztuki, gdyż są to raczej cechy symptomatyczne dla danej kultury, ale są to elementy pozaplastyczne. Dla historyków sztuki styl stanowi pewien system form niezależny od innych systemów formalnych, a jego charakter i wyraz łączy się z emocjonalną sugestywnością treści bez względu na tematykę czy ładunek literacki. Rabindranath Tagore zainicjował także eksperymenty surrealistyczne kładąc nacisk na automatyzm, animizm, przekazywanie stanów podświadomości co widać w kilku jego pracach z lat dwudziestych i trzydziestych. Sam Tagore przedstawił własną koncepcję sztuki w jednym ze swoich oświadczeń, złożonym 25 maja 1941 r., kiedy napisał „Tworzenie nie jest powtarzaniem, czy zgodnością w każdym szczególe między przedmiotem i jego artystycznym przedstawieniem. Świat rzeczywistości istnieje wszędzie wokół nas. Kiedy spoglądam na jakieś zjawisko okiem artysty, rzeczy przedstawiają się w innym świetle, które próbuję uchwycić w swoich obrazach — czy nazwiecie je realistycznymi, czy też nie. Jest świat snów i fantazji, który istnieje tylko w wyobraźni człowieka. Jeżeli tylko przedstawiam to w moich obrazach, potrafię pobić Stwórcę w jego własnej grze; nawet On nie potrafił znaleźć miejsca dla tych płodów wyobraźni w świecie, jaki sam stworzył”. Niestety, epizod surrealizmu Tagore'a nie znalazł przez dłuższy czas wśród artystów hinduskich swych kontynuatorów. Dopiero w latach pięćdziesiątych poczyniono wysiłki w tym kierunku. Od połowy lat sześćdziesiątych surrealizm rozwinął się na większą skalę, a największe osiągnięcia w tej dziedzinie zanotowano w latach siedemdziesiątych. Różne aspekty fantazji, z akcentem na elementy alegoryczne, mitologiczne i baśniowe (**Nocny ptak i księżycowa dziewczyna** Mohana Samanta), a czasami położonym na literacki symbolizm zostały oddane przez kilku artystów. Automatyzm oddający splecione, krzywolinijne postaci kobiece, określone linearnym rytmem dostosowanym do zasady symultanizmu, wysnzione, fantastyczne zestawienie nieproporcjonalnych i nie związanych ze sobą motywów, animizm oraz rola przypadku służyły jako środek artystycznego obrazowania (**Obraz Shanti Dave'a** z 1973 r. i **Kalpanika II** S. G. Vasudewy z 1976 r.).

W latach dwudziestych Gaganendranath Tagore eksperymentował w stylu kubistycznym i futurystycznym (**R. N. Tagore na Wyspie Ptaków** G. N. Tagore'a), ale prace jego nie wywarły głębszego wpływu. Dopiero po latach pięćdziesiątych kubizm zaczął poważnie przyciągać hinduskich artystów. Tendencje ekspresjonistyczne i mistyczne były tak głęboko zakorzenione i potężne, że bardzo często łączyły się z elementami kubizmu.

Nie ulega wątpliwości, że Jamini Roy pozostał jedynym mistrzem, który przez pół wieku tworzył systematycznie w swoim własnym stylu inspirowanym przez bengalską sztukę ludową (**Kriszna i Balarama**).

Zdaje się, że pierwsze prace abstrakcyjne zostały stworzone przez Rama Kinkara w latach trzydziestych. Jak zwykle jednak ich wpływ był przez dwa dziesięciolecia bardzo słaby. Dopiero w późnych latach pięćdziesiątych N. S. Bendre stworzył serię obrazów, które można by luźno sklasyfikować w kategorii „abstrakcyjnego ekspresjonizmu”. Kiedy stało się wiadomym, że niektórzy pionierzy sztuki abstrakcyjnej, tacy jak: Wassily Kandinsky, Piet Mondrian, Paul Klee, Kazimierz Malewicz, Constantin Brancusi i Hans Arp, czerpali natchnienie i pożywkę duchową ze wschodnich, zwłaszcza hinduskich doktryn metafizycznych i duchowych, niektórzy artyści hinduscy także odczuli potrzebę sięgania do własnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w tworzeniu sztuki abstrakcyjnej. Uwaga ich została z konieczności przyciągnięta przez sztukę tantryczną, mało przedtem zbadaną. Podczas gdy tacy artyści jak G. R. Santosh (**Bez tytułu** z 1973 r.) otwarcie przyznawali, że są dłużnikami sztuki tantrycznej, pewne aspekty jej ducha można było także dostrzec w pracach takich artystów jak Biren De (**Sierpień 71**, z 1971 r.). Om Prakash (**Powtarzające się odbicia** z 1974 roku), Prafulla Mohanti (**Srushti** z 1973 r.), Mamtani, i in., którzy przyjmowali raczej wewnętrzną treść niż cechy zewnętrzne, co jest uznawane za główne kryterium.

Kierunki współczesnego malarstwa hinduskiego znalazły także swoje odbicie w pracach współczesnych hinduskich rzeźbiarzy i grafików. Pomimo licznych przeszkód, postępy zrobione przez współczesnych artystów hinduskich, zwłaszcza w ostatnich dwóch dziesięcioleciach są bardzo imponujące. Jest to tym bardziej uderzające, że Indie raczej późno weszły na arenę międzynarodowej sztuki współczesnej. Należy pamiętać o tym, że malarstwo sztalugowe pojawia się w Indiach dopiero z końcem XIX w., podczas gdy twórczość artystów europejskich stanowi wielowiekową ciągłość od czasów odrodzenia, mimo pewnej zmienności następujących po sobie kierunków. Starożytne rzeźby hinduskie są jednymi z najwspanialszych dzieł historii sztuki światowej, zaś nowoczesne tendencje w rzeźbie zaczęły się objawiać dopiero około lat trzydziestych naszego wieku. Nawet grafika, która jest stosunkowo mniej kosztowna i mogłaby być uważana za dostępną dla grupy zbieraczy o średnich dochodach, nie była uprawiana w takiej skali, jaka mogłaby być uważana za proporcjonalną do ogromnego obszaru kraju. Mimo licznych przeszkód i przeciwności artyści hinduscy konsekwentnie rozwijają swą twórczość. O ile chodzi o oryginalność koncepcji, można na ten temat dyskutować, natomiast pod względem technicznym artyści hinduscy dorównują innym. Ślady oryginalności w prawdziwym tego słowa znaczeniu można zauważyć w swoich pracach niektórych artystów; trzeba jednak jeszcze osiągnąć konsekwencję i indywidualny styl artystyczny, który by można w pełni nazwać hinduskim, osadzony korzeniami w hinduskiej kulturze i duchu arty-

stycznym, musi zostać dopiero wypracowany. Jednakże, sądząc z doświadczenia, można żywić nadzieję, że artyści hinduscy na pewno przywrócą chwałę swojej utraconej przeszłości.

Wystawa niniejsza nie ma pretensji do ukazania pełnego obrazu współczesnej sztuki hinduskiej. Nie zawiera ona zupełnie dzieł sztuki należących do wieku XIX, czy nawet do szkoły bengalskiej. Otwierają ją dzieła namalowane po latach dwudziestych przez takich mistrzów, jak Rabindranath Tagore, Gaganendranath Tagore, Jamini Roy i Amrita Sher-Gil. Nawet w ramach niniejszej wystawy okazało się niemożliwe przedstawienie wszystkich wybitnych artystów, ponieważ wybór był uwarunkowany dwoma czynnikami: wszystkie eksponaty pochodzą wyłącznie ze zbiorów Narodowej Galerii Sztuki Współczesnej; ograniczenia wynikłe z wagi, wymiarów i kruchości dzieł sztuki, problemu ich opakowania, ustawienia, itd. Wszystko to zmusiło nas do zrezygnowania z wielu ważnych eksponatów. Mamy jednak nadzieję, że te sto prac, jakie zawiera wystawa na pewno dadzą ogólne pojęcie o głównych tendencjach współczesnej sztuki hinduskiej od roku 1920.

dr Laxami P. Sihare

SPIS PRAC

(Wybór dzieł ze zbiorów
Galerii Narodowej Sztuki Współczesnej
w New Delhi powstałych po 1920 r.)

MALARSTWO

J. Sultan Ali

1. Tathagata, 1969, olej pł., 115,8×128,5

Ambadas

2. Obraz, olej pł., 149,5×149,7

Prabhakar Barwe

3. Piedestał, 1977, emalia pł., 120×120

N. S. Bendre

4. Portret domu, 1951, olej masonit, 122×91,5

Bikash Bhattacharjee

5. Widz, 1969, collage tusz olej deska, 61×77

S. R. Bhusan

6. Bez tytułu, 1975, collage, 135×84,5

Vidya Bhushan

7. Wyzwolenie duszy, 1972, olej pł., 171,3×120,5

Eric Bowen

8. OG + 3 SQ, 1969, akryl pł., 60×60

Rameshwar Broota

9. Szczekający cień, 1974, olej pł., 176×136

Avinash Chandra

10. Obraz, 1959, gwasz, 46×58

Arup Das

11. Agonia, 1969/70, olej pł., 132,5×107,5

Bimal Dasgupta

12. Krajobraz, 1971, olej pł., 121×122

Jatin Das

13. Dwie postacie, 1971, olej pł., 122×178

Shanti Dave

14. Obraz, 1973, olej pł., 90×85,5

Biren De

15. Sierpień 71, 1971, olej pł., 106×86

V. S. Gaitonde

16. Bez tytułu, 1974, olej pł., 177×101,5

Satish Gujral

17. Bez tytułu, 1972, olej pł., 108×128,8

K. K. Hebbar

18. Bangladesz, 1971, olej pł., 96,7×101,7

M. F. Husain

19. Vishwamitra, 1973, olej pł., 122,3×152,3

Bhupen Khakkar

20. Hamam Khana, 1968, olej deska, 121,5×122

Krishen Khanna

21. Czarna ciężarówka, 1974, olej pł., 122×171,3

P. Mansaram

22. The Chakra (Wsteczne lustro nr 55), 1970, technika mieszana pł., 91,6×61,2

Tyeb Mehta

23. Świat ludzi, 1976, olej pł., 105×175

Prafulla Mohanti

24. Srushti, 1973, akwarela papier, 75×53,5

Nareen Nath

25. Obraz, 1978, olej pł., 142×91

Prakash Om

26. Powtarzające się odbicia, 1974, olej pł., 143×107

Akbar Padamsee

27. Pomarańczowy półakt, 1960, olej deska, 71,2×71,6

Laxman Pai

28. Emanacja, 1960, olej pł., 63×45

K. C. S. Paniker

29. Słowa i symbole, 1965, olej pł., 121,3×151

Manu Parekh

30. Naymi (Czarna dziewczyna), 1971, olej pł., 106,5×81,5

Bansi Parimoo

31. Obraz nr XXV, 1974, olej pł., 139,5×114

Jeram Patel

32. Kontur, 1962, drewno wypalane, 91×122

Ganesh Pyne

33. Sen, 1974, tempera, 47,5×65

A. Ramachandran

34. Nuclear Ragini — I, 1975, olej pł., 140×140

Kumar Ram

35. Bez tytułu, olej pł., 152,5×84

S. H. Raza

36. Obraz, 1976, olej pł., 91,5×183

- Jamini Roy
37. Kriszna i Balarama, tempera pł., 84×146
- J. Sabavala
38. Głęboka cisza w zieleni, 1971, olej pł., 96,5×127
- Piraji Sagara
39. Kompozycja z drewna, 1972, collage na drewnie, 78×56
- Mohan Samant
40. Nocny ptak i księżycowa dziewczyna, technika mieszana, 122×152
- G. R. Santosh
41. Bez tytułu, 1973, olej pł., 175×152,5
- R. Sarangan
42. Symbole, 1970, technika mieszana
- Mohan Sharma
43. Kryształ kosmiczne, 1972, olej pł., 63,5×127
- G. M. Sheikh
44. Mur, olej pł., 122×137,5
- Amrita Sher-Gil
45. Wielbłądy, olej pł., 100,5×74,8
- Paramjeet Singh
46. Obraz, 1976, olej pł., 106,5×96
- F. N. Souza
47. Płaczący król, 1963, olej pł., 80×50
- K. G. Subramanyan
48. Taras II, 1967, akryl pł., 167,5×168
- Prakash Surya
49. Bez tytułu nr 2, 1972, olej pł., 116×142
- J. Swaminathan
50. Podróż I, olej pł., 105×120,5
- Gaganendranath Tagore
51. R. N. Tagore na Wyspie Ptaków, tempera, 20,8×16,8
- Rabindranath Tagore
52. Kobieta w zawoju, tusz na papierze, 72,3×52
- Ram Kinkar Vajj
53. Macierzyństwo, olej pł., 89,5×76,2
- S. G. Vasudev
54. Kalpanika — II, 1976, olej pł., 121,5×122
- V. Visvanadhan
55. Bez tytułu, 1973, akwarela papier, 69×69

RYSUNEK

- N. S. Bendre
56. Akt, 1947, gwasz kredka na papierze, 37,5×29
- S. P. Bhattacharya
57. Chaos, 1972, kredka papier, 44,5×65,5
- Nikhil Biswas
58. Rysunek II, piórko tusz papier, 39×54
- P. S. Chander Shekhar
59. Pokusa, tusz papier, 101×79
- K. K. Hebbar
60. Rysunek, 1970, piórko tusz papier, 55×38,5
- M. Mamtani
61. Controvision — 300, 1977, rysunek na papierze, 120×110
- Jeram Patel
62. Rysunek, 1975, piórko tusz papier, 50,5×70
- Jamini Roy
63. Matka z dzieckiem, akwarela papier, 33×22
- D. P. Roy Choudhury
64. Dziewczyna z Santhal, akwarela węgiel papier, 38×22
- G. R. Santosh
65. Rysunek I, 1966, piórko tusz papier, 27×36
- Rabindranath Tagore
66. Dwie twarze, piórko tusz papier, 35,7×18,7

GRAFIKA

- Jai Krishna Agarwal
67. San Diego II, 1977, litografia, 27,5×42,5
- Bimal Banerjee
68. Wizja białego domu z liną, collage technika mieszana, 71,3×56
- Dipak Prosad Banerjee
69. Studium — 3, 1966, akwaforta, 39×48
- Jyoti Bhatt
70. Na drodze, 1973, litografia, 45×59,4
- Arun Bose
71. Narodziny planet, 1974, technika metalowa barwna, 74,5×54,5

- Shanti Dave
72. C — Drzeworyt nr 6, 1977, drzeworyt barwny, 83×51
- D. Devraj
73. Bez tytułu, 1976, mezzotinta, 19×34
- Krishna Devyani
74. Z cyklu Allah, 1967, akwaforta, 42×29
- D. Doraiswamy
75. Sumienie świata budzi się, 1973, litografia, 31,5×44
- Laxma Goud
76. Ryciny, 1971—72, akwaforta, 126,2×69,8
- Narendra
77. Księżyc, 1965, rycina papier, 41,3×53,3
- Krishna Reddy
78. Macierzyństwo, 1957, akwaforta, 44,5×32
- N. K. Srivastava
79. Bez tytułu, 1972, serigrafia, 39,5×30,5
- Zarina
80. Bez tytułu, 1970, drzeworyt, 73×54

RZEŻBA

- Dhanraj Bhagat
81. Energia kosmiczna, 1970, płyta miedziana, 62,5×60×10
- S. R. Bhusan
82. Bez tytułu, 1971, aluminium, 27×19×22
- Sankho Chaudhuri
83. Figura w spoczynku, 1971, różowy marmur, 38×68×40
- Biman B. Das
84. Inwokacja — 2, 1974, brąz, 33×22×11
- Prodosh Dasgupta
85. Panna młoda, 1975, brąz, 46×29×32
- M. Dharmani
86. Frustracja, 1957, marmur, 62×30×30
- P. V. Jankiram
87. Kriszna, miedź, 65,5×55×17
- Raghav Kaneria
88. Byk, 1959, brąz, 37×41×16

- Chintamani Kar
89. Lot, 1962, drewno, 29×11,8×21,5
- Balbir Singh Katt
90. Plac miejski, 1971, granit, 72×96×23
- N. H. Kulkarni
91. Kot z ptakiem, brąz, 58×50×42
- S. Nandgopal
92. Bóstwo w postaci węża, miedź srebrzona, 125×96×17
- J. J. Narzhari
93. Bez tytułu, 1973, aluminium, 65×65×14
- Pandya Mahendra D.
94. Matka z dzieckiem, 1958, marmur, 73×30×21
- Nagji Patel
95. Żółte bóstwo, ok. 1973, marmur, 40×57×32
- Pillloo R. Pochkhanwala
96. Lot, 1956, aluminium 102×59×39
- D. P. Roy Chowdhury
97. Studium głowy Mr. 'Empoe'a, brąz, 40,5×26×33
- Harbhajan Sandhu
98. Zbiory, 1962, brąz, 7×23×43
- Himmat Shah
99. Głowa, 1976, gips srebrzony, 71×25×25
- Ram Kinkar Vajj
100. Popiersie Miss Madhura Singh, ok. 1949, brąz, 50×51×35

NOTY BIOGRAFICZNE

AGARWAL, Jai Krishna

Urodzony w 1941 roku, dyplom zrobił w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Lucknow; studiował w Akademii Sztuk Pięknych Slade w Londynie jako stypendysta British Council w latach 1972—73; zdobywca stypendium wyjazdowego do Stanów Zjednoczonych w 1977 roku. Miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach, ponadto uczestniczył w Biennale w Lublanie w latach 1973 i 1975, wystawiał w Krakowie i Florencji w roku 1974 i w Tokio w roku 1977; zdobył szereg nagród w tym na 4 Biennale we Florencji w 1974 roku i na ogólnindyjskiej wystawie w 1975 roku organizowanej przez Towarzystwo Sztuk Pięknych i Rzemiosł; członek licznych organizacji artystycznych; jego prace prezentowane są w licznych znaczących kolekcjach w Indiach i za granicą, w tym w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie.

Obecnie wykładowca grafiki w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego na Uniwersytecie w Lucknow.

ALI, J. Sultan

Urodzony w 1920 roku; studiował w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Madrasie w latach 1939—1945, a następnie wykładał tam w latach 1947—48; pełnił funkcje szefa wystaw w Akademii Lalit Kala w latach 1954—1969. Miał szereg wystaw indywidualnych zarówno w Indiach jak i za granicą; uczestniczył w IX Międzynarodowej Wystawie Grafiki w Lugano, w XXXIII Biennale w Wenecji w roku 1966 oraz w IX Biennale w Sao Paulo w roku 1967; uczestniczył w licznych spotkaniach międzynarodowych i zwiedził liczne kraje; zdobył wiele nagród, w tym: Shilpi Kala, Patna 1957, Hinduskiej Akademii Sztuk Pięknych — Pendżab 1958; Srebrną Plakietkę Prezydenta Republiki Indii, Indyjskiego Krajowego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła — New Delhi 1963, oraz nagrody Akademii Lalit Kala — New Delhi 1966 (rysu-

nek) i 1978 (malarstwo); jego dzieła znajdują się w wielu krajowych i zagranicznych muzeach, w tym: w Instytucie Wspólnoty Brytyjskiej w Australii, w Królewskim Muzeum Tropików w Holandii oraz w galerii Uniwersytetu Brades w USA.

Pracuje i mieszka w Cholamandal, Madras.

AMBADAS

Urodzony w 1922 roku, dyplom zrobił w Szkole Sztuki w Bombaju w 1952 roku; pracował jako projektant w zarządzie Indyjskiego Przemysłu Tkackiego w New Delhi; podróżował wiele po Indiach i za granicę; miał liczne wystawy indywidualne; uczestniczył w Biennale w Tokio w roku 1965 oraz w Biennale w Sao Paulo w 1967 roku; odwiedził na oficjalne zaproszenia Kassel, Paryż, Rzym, Stany Zjednoczone; zdobywca państwowej nagrody w dziedzinie malarstwa, nagrody Akademii Lalit Kala — New Delhi w 1966 roku; jego prace należą do licznych krajowych i zagranicznych muzeach oraz kolekcjach prywatnych w Indiach, USA, Kanadzie, Meksyku i in.

Mieszka obecnie w Norwegii.

BANERJEE, Bimal

Urodzony w 1939 roku, dyplom zrobił w Indyjskim College'u Sztuki i Projektowania w Kalkucie 1960; następnie studiował w Paryżu w Atelier 17 pod kierownictwem S. W. Haytera w latach 1967—1969 jako stypendysta rządu francuskiego, a także w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Paryżu oraz w Pratt Graphics Center w Nowym Jorku w roku 1969; powrócił do Indii w roku 1960 i wykładał w różnych szkołach; miał liczne wystawy indywidualne i uczestniczył w poważnych wystawach międzynarodowych we Francji, w RFN, Szwecji, Hiszpanii i USA; zdobył szereg nagród w dziedzinie grafiki, w tym Narodową Nagrodę Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1967 i 1970; jego prace znajdują się w licznych kolekcjach krajowych i zagranicznych oraz muzeach, w tym w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Paryżu, w Bibliotece Narodowej w Pa-

ryżu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Barcelonie, Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku oraz Bibliotece Publicznej w Nowym Jorku.

Mieszka obecnie w Nowym Jorku.

BANERJEE, Dipak Prosad

Urodzony w 1936 roku, dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w 1957 roku; następnie studiował w Paryżu w Atelier 17 pod kierownictwem S. W. Haytera oraz w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych, jako stypendysta rządu francuskiego w latach 1965—67; miał szereg wystaw indywidualnych oraz uczestniczył w poważnych wystawach międzynarodowych, m.in. w IV Międzynarodowym Triennale Grafiki Kolorowej w Grenchen w 1967 roku, w Biennale w Tokio w 1968 roku, w II Międzynarodowym Biennale Grafiki we Włoszech w 1968 roku; zdobywca licznych nagród, m.in. Państwowych Nagród Akademii Lalit Kala w New Delhi w dziedzinie malarstwa w 1959 roku i w dziedzinie grafiki w 1968 roku; jego prace znajdują się w wielu zbiorach krajowych i zagranicznych, w tym w Bibliotece Narodowej w Paryżu, oraz w kolekcjach w RFN, Szwajcarii, USA, Kanadzie, Szwecji i innych krajach. Obecnie pracuje jako wykładowca grafiki na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Hinduskiego Banaras w Waranasi.

BARWE, Prabhakar

Urodzony w 1936 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa zrobił w Szkole Sztuki w Bombaju w 1959 roku; miał liczne wystawy indywidualne w różnych miastach Indii oraz uczestniczył w poważnych wystawach w Montrealu, Zurychu, Hamburgu, Düsseldorfie, Essen i in. w latach 1956—1978; laureat licznych nagród, m.in. Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1963 roku, Towarzystwa Sztuki w Bombaju w latach 1964 i 1968, Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1976 roku, „Yomiuri Shimbun” na V Międzynarodowej Wystawie Młodych Artystów w Tokio w 1969 roku, oraz

nagrody państwowej Maharashtra w 1971 roku; jego prace znajdują się zarówno w zbiorach publicznych jak i prywatnych w Indiach i za granicą.

Pracuje i mieszka w Bombaju.

BENDRE, N. S.

Urodzony w 1910 roku, ukończył Uniwersytet w Agrze w 1933 roku, dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki w Bombaju w 1934 roku; studiował grafikę w Art Students League w Nowym Jorku w 1947 roku; miał wiele wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą; zwiedził liczne kraje w Europie, Ameryce, na Bliskim Wschodzie i w Środkowej Azji; laureat licznych nagród państwowych i innych; dziekan i profesor malarstwa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w latach 1959—1966, prorektor Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1963—1971, przewodniczący Komitetu Zakupów Artystycznych Galerii Narodowej Sztuki Nowoczesnej w latach 1971—74, przewodniczący Międzynarodowego Jury II Międzynarodowego Triennale w Indiach — 1971, wybrany członkiem Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1974 roku; jego prace znajdują się w licznych państwowych, krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych w Indiach i za granicą, nie wyłączając kolekcji w Europie, USA, Kanadzie i in.

Pracuje i mieszka w Bombaju.

BHAGAT, Dhanraj

Urodzony w 1917 roku; dyplom w dziedzinie rzeźby uzyskał w Mayo School of Art w Lahore, a następnie był okresowo członkiem zarządu tej uczelni; został wykładowcą rzeźby na Politechnice w New Delhi w 1946 roku (obecnie Szkoła Sztuk Pięknych), przeszedł na emeryturę jako profesor i kierownik katedry rzeźby tej szkoły w 1977 roku; bardzo wiele podróżował po Europie i Stanach Zjednoczonych; miał wiele wystaw indywidualnych i uczestniczył w poważnych wystawach międzynarodowych w Londynie w latach 1947—48, w krajach Europy Wschodniej w 1956 roku, VI Biennale

w Sao Paulo w 1961 roku i in.; laureat szeregu państwowych i innych nagród, m.in. Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1936 roku, Towarzystwa Sztuk Pięknych Pendżabu w latach 1937 i 1945, Indyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w latach 1947 i 1949, Towarzystwa Sztuki w Bombaju w latach 1948 i 1949, Narodowej nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1961 roku, i in.; był członkiem narodowego komitetu Międzynarodowego Stowarzyszenia Sztuk Plastycznych w 1952 roku i jednym z trzech komisarzy sekcji indyjskiej na III Międzynarodowym Triennale Hinduskim w 1975 roku; jego prace znajdują się w wielu państwowych i narodowych instytucjach. Pracuje i mieszka w Delhi.

BHATTACHARJEE, Bikash

Urodzony w 1940 roku; ukończył Indyjski College Sztuki i Projektowania w Kalkucie w 1963 roku; miał liczne wystawy indywidualne w Indiach i uczestniczył w wystawach zagranicznych jak np. w I Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1968 roku, IV Paryskim Biennale w 1969 roku, II Międzynarodowym Triennale w Indiach 1971 roku; jego prace były również wystawiane na ekspozycjach zbiorowych w Jugosławii, Rumunii, Czechosłowacji i na Węgrzech: laureat nagrody Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1962 roku i nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1971 roku; aktywny członek Towarzystwa Artystów Nowoczesnych w Kalkucie; jego prace znajdują się w licznych krajowych, państwowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Mieszka w Kalkucie, gdzie jest wykładowcą w College'u Sztuki i Projektowania.

BHATTACHARYA, S. P.

Urodzony w 1947 roku; ukończył Indyjski College Sztuki na Uniwersytecie Rabindra Bharati w Kalkucie; miał osiem wystaw indywidualnych w Kalkucie i Delhi,

jeden z założycieli grupy artystycznej, wydał „Anarchię i Ład” oraz „Wybór współczesnych rysunków i wierszy”; jego prace znajdują się w licznych krajowych, państwowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Mieszka w Kalkucie i pracuje tam jako wykładowca sztuki w Szkole Św. Pawła.

BHATT, Jyoti

Urodzony w 1934 roku; dyplom i podyplomową specjalizację w dziedzinie malarstwa i grafiki uzyskał na Uniwersytecie w Barodzie w latach 1950—1956, następnie studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Neapolu w latach 1961—62 oraz w Pratt Institute w Nowym Jorku w latach 1964—66 jako stypendysta rządów Włoch, USA, oraz III Funduszu imienia Johna D. Rockefellera w Nowym Jorku; miał szereg wystaw indywidualnych w kraju i za granicą w latach 1963—1972; wykonawca szeregu fresków na zlecenie prywatne i instytucji państwowych, w tym na budynku parlamentu w New Delhi; laureat szeregu nagród w tym nagród państwowych, m.in. Złotej Plakietki, Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1957 roku, a potem w 1963 roku, nagrody stanu Gudżarat w 1967 roku, na ogólnindyjskiej wystawie sztuki graficznej w New Delhi w 1969 roku, Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w latach 1954 do 1963, na wystawach Sztuki Kalidasa w latach 1959—1961, na Wystawie Fotografii Artystycznej w Barodzie w 1977 roku, Złoty Medal na III Międzynarodowym Biennale Grafiki we Florencji w 1972 roku, Brązowy Medal na Międzynarodowym Konkursie Fotografii w Japonii w 1975 roku, oraz nagrody na Światowym Konkursie Fotografii w Kolonii w 1978 roku; jego prace znajdują się w wielu indyjskich i zagranicznych muzeach, w tym w Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku, w Instytucie Smithsonian w Waszyngtonie oraz w Galerii Uffizi we Florencji; był członkiem jury wielu konkursów sztuki. Obecnie mieszka w Barodzie, gdzie jest docentem Wydziału Sztuk Pięknych na miejscowym Uniwersytecie.

BHUSAN, S. R.

Urodzony w 1938 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w 1961 roku na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketam; miał szereg wystaw indywidualnych w New Delhi, Bombaju i Kalkucie oraz uczestniczył w licznych wystawach zespołowych w Indiach i za granicą, jak np.: w Festiwalu Sztuki Wspólnoty Brytyjskiej w Londynie, w Biennale w Newcastle i Mentonie we Francji w roku 1976; korzystał ze stypendium rządu francuskiego w latach 1966—67; jeden z członków założycieli Towarzystwa Artystów Współczesnych w Kalkucie; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i publicznych w Indiach i za granicą. Pracuje i mieszka w New Delhi.

BHUSAN, Vidya

Urodzony w 1923 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa zrobił w 1945 roku w Szkole Sztuk Pięknych w Bombaju, a następnie w dziedzinie mozaiki i fresku — w Akademii Sztuk Pięknych w Belgradzie w 1955 roku; uczestniczył w licznych wystawach zbiorowych w Indiach i za granicą, spełniał różne funkcje: laureat nagród Złotej Plakietki (nagroda państwowa), nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi oraz nagrody na Międzynarodowej Wystawie w Moskwie w 1957 roku; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i publicznych zarówno w Indiach jak i za granicą. Pracuje i mieszka obecnie w Hajdarabadzie.

BISWAS, Nikhil

Urodzony w 1930 roku; zmarł w 1966; studiował w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie; miał szereg wystaw indywidualnych w Kalkucie i w RFN w latach od 1954 do 1967; ponadto uczestniczył w wystawach zbiorowych w Bombaju, Kalkucie i New Delhi; był członkiem założycielem grupy Chitrangsu — Towarzystwa Artystów Nowoczesnych i Malarzy w Kalkucie; jego prace znajdują się w licznych kolekcjach.

BOSE, Arun

Urodzony w 1934 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych zrobił w 1955 roku w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie; następnie studia graficzne w Atelier 17 oraz na Wydziale Fresków w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Paryżu w latach 1962—64, jako stypendysta rządu francuskiego; potem studia litografii i malowania na jedwabiu w Pratt Graphic Center w Nowym Jorku, jako stypendysta III Funduszu Johna D. Rockefellera w latach 1968—1970; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach, oraz za granicą — w Paryżu, Nowym Jorku, Filadelfii, itd., laureat wielu nagród, m.in. Ogólnindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła — New Delhi, 1959, Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w latach 1961 i 1962 i nagrody na IV Międzynarodowej Wystawie Miniatur Drukowanych — Nowy Jork, 1971; jego prace znajdują się w wielu krajowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych. Obecnie mieszka w Nowym Jorku gdzie jest zastępcą profesora w miejscowym uniwersytecie.

BOWEN, Eric

Urodzony w 1929 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Politechnice w Delhi w 1959 roku; następnie studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie w latach 1962—65 jako stypendysta rządu włoskiego, otrzymał też norweskie stypendium państwowe na przejazd i studia w 1977 roku; miał wiele wystaw indywidualnych w New Delhi, Rzymie, Oslo, Finlandii, itd. jak również uczestniczył w zbiorowych wystawach międzynarodowych takich jak Bianco e nero, Lugano 1966 rok, Hendelser, Flaten, Oslo 1973, Biennale Grafiki w Fredrikstad w 1976 roku; jego prace znajdują się w licznych krajowych i zagranicznych zbiorach prywatnych i publicznych, w tym w Muzeum Sztuki Współczesnej w Sztokholmie oraz w Instytucie Smithsonian w Waszyngtonie.

Obecnie mieszka i pracuje w Norwegii.

BROOTA, Rameshwar

Urodzony w 1942 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w College'u Sztuki w New Delhi w 1964 roku, a następnie wykładał tam w 1965 roku, a potem w Szkole Sztuki Sarada Ukil w New Delhi w 1966 roku, miał szereg wystaw indywidualnych oraz uczestniczył w zbiorowych wystawach międzynarodowych, m.in. w III Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1975 roku, oraz w wystawie w Cagnes-sur-Mer we Francji w 1976 roku, laureat różnych nagród, m.in. Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w latach 1973 i 1975 oraz Krajowej Wystawy Sztuki Edytorckiej w Hajdarabadzie w 1976 roku; jego prace znajdują się w licznych kolekcjach krajowych i zagranicznych.

Obecnie mieszka w New Delhi gdzie jest Dyrektorem Departamentu Sztuki w Triveni Kala Sangam.

CHANDRA, Avinash

Urodzony w 1931 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał na Politechnice w Delhi w 1952 roku, gdzie nauczał następnie w latach 1953—56, po czym osiadł w 1956 roku w Londynie; miał liczne wystawy indywidualne w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zbiorowych, międzynarodowych, m.in. w Biennale Paryskim w 1961 roku, w Wystawie Documenta w Kassel w 1964 roku, w Wystawie Malarstwa Indyjskiego w New Arts Council of Great Britain w 1964 roku, oraz w Festiwalu Sztuki Wspólnoty Brytyjskiej w 1965 roku; laureat szeregu nagród, m.in. Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1965 roku, Złotego Medalu „Prix Européen” w Ostendzie w 1962 roku, a także stypendysta III Funduszu Johna D. Rockefellera w Nowym Jorku w 1965 roku; jego prace znajdują się w licznych krajowych i międzynarodowych galeriach prywatnych i publicznych, m.in. w Tate Gallery w Londynie, w Muzeum Wiktorii i Alberta w Londynie, w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Paryżu, na Uniwersytecie Nowojorskim, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Berlinie.

Obecnie mieszka i pracuje na zmianę w Londynie i Nowym Jorku.

CHANDERSHEKHAR, P. S.

Urodzony w 1940 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Architektury W Hajdarabadzie w 1966 roku; miał szereg wystaw indywidualnych, laureat nagród, m.in. na II Ogólnoindyjskiej Wystawie Grafiki w 1973 roku, na Wystawie Portretu w Andhra Pradesz — Akademii Lalit Kala w 1973 roku, nagroda Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki w 1974 roku, nagroda na wystawie „30 lat sztuki w Andhra Pradesz” w 1975 roku, oraz dyplom honorowy na IV Międzynarodowym Triennale w Indiach — 1978; jego prace znajdują się w licznych krajowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych.

Obecnie pracuje jako etatowy artysta w Jawahar Bal Bhavan w Hajdarabadzie.

CHAUDHURI, Sankho

Urodzony w 1916 roku; ukończył Uniwersytet w Kalkucie w 1939 roku, dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Uniwersytecie Viswa Bharti w Santiniketanie w 1945 roku; przebywał w Europie jako stypendysta indyjskiego Ministerstwa Nauki w 1948 roku; miał szereg wystaw indywidualnych w kraju i za granicą i pełnił różne funkcje — był m.in. zastępcą profesora i kierownikiem Wydziału Rzeźby w 1950 roku na Uniwersytecie w Barodzie, potem został profesorem zwyczajnym w 1957 roku, a następnie starszym profesorem rzeźby w 1970 roku; w 1971 miał wystawę indywidualną zorganizowaną przez Galerię Narodową Sztuki Współczesnej; w 1952 został wybrany pierwszym honorowym wiceprezyszem Stowarzyszenia Rzeźbiarzy Indyjskich w Bombaju, następnie członek Zarządu Akademii Lalit Kala od 1956 oraz komisarz III Międzynarodowego Triennale w Indiach w 1975 roku; wykładał w Europie i Ameryce na zaproszenie różnych instytucji i rządów. Obecnie mieszka i pracuje w Delhi.

DAS, Arup

Urodzony w 1927 roku; dyplom uzyskał w College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w 1957

roku; miał liczne wystawy indywidualne, uczestniczył także w różnych wystawach zespołowych, pełnił różne funkcje w latach 1954 do 1978; laureat licznych nagród, w tym nagrody narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w roku 1956, nagród Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w latach 1954, 1955 i 1956, Srebrnej Plakietki Prezydenta Indii w 1957 roku, Złotych Medalii na wystawach malarstwa w Hajdarabadzie w latach 1956, 1957 i 1958; członek Zarządu Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi od 1960 roku; jego prace znajdują się w wielu narodowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych.

Pracuje jako starszy plastyk w Zarządzie Reklamy i Propagandy Wizualnej w New Delhi.

DAS, Biman B.

Urodzony w 1953 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w 1966 roku, uczęszczał także na kursy Centrum Doskonalenia Nauczycielskiego na Uniwersytecie w Kalkucie w 1966 roku; stypendysta rządu Indii w dziedzinie kultury w latach 1967—69; miał liczne wystawy indywidualne; zdobył szereg nagród, jak: Medal Sekretarza Edukacji w rządzie Bengalu Zachodniego w 1966 roku, Nagroda Profesora S. Goshala w 1965 roku, nagrody Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w latach 1968, 1971 i 1972, Nagroda Narodowa Akademii Lalit Kala w 1972 roku; jego prace znajdują się w wielu państwowych i stanowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Obecnie wykładowca rzeźby w College'u Sztuki w New Delhi.

DASGUPTA, Bimal

Urodzony w 1917 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w 1943 roku; wykładał w College'u Sztuki w New Delhi, przeszedł w tej instytucji

na emeryturę w 1977 roku; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zbiorowych, a ponadto w międzynarodowych imprezach takich jak: Biennale w Sao Paulo w 1965 r., Międzynarodowej Wystawie Sztuk Plastycznych w Tokio w 1966 roku, I i III Triennale Międzynarodowym w Indiach w latach 1968 i 1975; wiele podróżował za granicę pełniąc różne funkcje; laureat szeregu nagród, m.in. Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła — I nagroda (za akwarele) w latach 1948 i 1949; I nagroda na Wystawie Sztuki w Mysore w 1952 roku; Złoty Medal Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1954; Narodowa Nagroda Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1956 roku; jego prace znajdują się w poważnych narodowych i międzynarodowych kolekcjach prywatnych i publicznych oraz w zbiorach różnych instytucji.

Mieszka i pracuje w Delhi.

DASGUPTA, Prodosh K.

Urodzony w 1912 roku; dyplom uzyskał na Uniwersytecie w Kalkucie w 1932 roku, następnie studiował rzeźbę w Państwowej Szkole Sztuki i Rzemiosła w Lucknow w latach 1932—33, w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Madrasie w latach 1934—36, potem w Królewskiej Akademii Sztuki w Londynie oraz studiował odlewnictwo w brązie w L.C.C. Central School w Londynie w latach 1937—39; jeden z założycieli t.zw. Grupy Kalkuckiej w 1943 roku, wykładowca a następnie dziekan Wydziału Rzeźby na Uniwersytecie w Barodzie w 1950 roku; profesor rzeźby w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w latach 1951—56; kustosz Narodowej Galerii Sztuki Współczesnej w New Delhi w latach 1957—67, a następnie dyrektor do roku 1969; wybrany przewodniczącym Międzynarodowego Stowarzyszenia Sztuk Plastikowych na kongresie w Wiedniu w 1960 roku oraz członek jego zarządu w latach 1960—66; miał wiele wystaw indywidualnych; pełnił poważne funkcje i uczestniczył w dużych wystawach międzynarodowych, jak Biennale w Tokio w 1967 roku; napisał dwie książ-

ki: „Moja rzeźba” w 1956 roku oraz „Opadłe liście” w 1969 r.; jego prace znajdują się w licznych zbiorach w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje w Delhi.

DAS, Jatin

Urodzony w 1941 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki w Bombaju w 1964 r.; krótko uczęszczał także nadprogramowo na kursy architektury, ilustracji fotograficznej i dekoracji scenicznej; miał szereg wystaw indywidualnych w kraju i za granicą w latach 1962—1975 pełnił różne funkcje i misje, uczestniczył w wystawach zespołowych oraz w poważnych imprezach międzynarodowych, jak: VII Biennale Paryskie w 1971 r., II i III Międzynarodowe Triennale w Indiach w latach 1971 i 1975; laureat szeregu nagród, m.in. Bombajskiego Towarzystwa Sztuki (grafika) w 1964 r. oraz Nagrody Gubernatora w 1965 r.; jego prace znajdują w licznych narodowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Obecnie wykładowca na Wydziale Sztuki i Rzemiosła Jamia Millia w New Delhi.

DAVE, Shanti

Urodzony w 1931 r.; absolwent studium podyplomowego w dziedzinie malarstwa na Uniwersytecie w Barodzie w 1956 r.; miał liczne wystawy indywidualne w Indiach i za granicą, pełnił szereg funkcji; uczestniczył też w wystawach zbiorowych oraz poważnych imprezach międzynarodowych, jak Międzynarodowa Wystawa Grafiki w Lugano w 1960 r., Paryskie Biennale w 1961 roku, Wystawa Wspólnoty Brytyjskiej w Londynie w 1962 r., Biennale w Tokio w 1965 r., Biennale w Sao Paulo w 1965 r., III i IV Międzynarodowe Triennale w Indiach w latach 1975 i 1978; laureat szeregu nagród, w tym: Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w latach 1955, 1957 i 1959; Narodowej nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1956—58, Akademii Sztuki w Kalkucie w 1959 r., jednej z głównych nagród na Wystawie Południowo-Wschodniej Azji w Manili w 1957 r., nagrody

Mainichi w Tokio w 1965 r., a także na III Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1975 r.; jego prace znajdują się w licznych muzeach i zbiorach prywatnych i publicznych w Indiach i za granicą.

Mieszka i pracuje w Delhi.

DE, Biren

Urodzony w 1926 r.; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w Kalkucie w 1949 r.; w latach 1952—1963 wykładowca w College'u Sztuki w New Delhi; dzięki stypendium Fulbrighta Granta w latach 1959—60 mieszkał i pracował w Nowym Jorku, następnie odwiedził Związek Radziecki, Czechosłowację, RFN i Wielką Brytanię jako gość poszczególnych rządów lub instytucji; miał szereg wystaw indywidualnych w Delhi i Bombaju w latach 1951—1978; uczestniczył w wielu wystawach zespołowych i brał udział w poważnych wystawach międzynarodowych, jak Salon Majowy w Paryżu w 1951 r., Biennale w Sao Paulo, Mainichi Biennale w Tokio w 1961 r., Biennale w Wenecji w 1962 r., Międzynarodowa Wystawa w Pittsburgu w 1967 r., I, II, III i IV Międzynarodowe Triennale w Indiach w latach 1968, 1971, 1975 i 1978, a także w Biennale w Sydney w 1973 roku; jego prace znajdują się w poważnych narodowych i międzynarodowych hinduskich i zagranicznych instytucjach i muzeach, m.in. w Galerii Narodowej w Pradze, Państwowym Muzeum w Berlinie.

Mieszka i pracuje w Delhi.

DEVRAJ, D.

Urodzony w 1944 r.; dyplom w dziedzinie sztuki użytkowej uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Hajdarabadzie w 1965 r., następnie studiował wzornictwo i grafikę na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w latach 1966—68; miał kilka wystaw indywidualnych oraz uczestniczył w licznych zespołowych w tym w poważnych wystawach międzynarodowych, jak II Brytyjskie Międzynarodowe Biennale Grafiki, Londyn 1970; III i IV Międzynarodowe Biennale

Grafiki, Kraków 1970 i 1972; II i III Międzynarodowa Wystawa Grafiki w Kolpingsaal, Frechen (RFN) w latach 1972 i 1974; laureat szeregu nagród, jak Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki od 1965 do 1969 roku, Akademii Lalit Kala stanu Andhra Pradesz w latach od 1966 do 1969, a następnie w latach 1971 i 1974 oraz Złotego Medalu w roku 1975; jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych i instytucji publicznych oraz w kolekcjach muzealnych.

Mieszka w New Delhi i pracuje w Pracowni Grafiki Akademii Lalit Kala.

DEVYANI, Krishna

Urodzony w 1918 r.; studiował w Szkole Sztuki w Indore, a dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki w Bombaju w 1940 r.; ożeniony w rok później ze znaną artystką Kanwal Krishna; miał wystawy w Indiach i za granicą: we Włoszech, w Norwegii, Szwecji, RFN i Holandii, oraz uczestniczył w poważnych wystawach międzynarodowych, jak Międzynarodowa Wystawa w Londynie w 1947 r., Międzynarodowe Wystawy Grafiki w Jugosławii w 1967 r., w Polsce w 1968 r. i w Lugano w 1968 r.; I Międzynarodowe Triennale w Indiach — 1968, wystawy: w Szwecji — 1970, w Norwegii i RFN — 1972 r., w Miami — 1973 r., we Włoszech i w Norwegii w 1974 r.; wiele podróżował i zdobył szereg nagród, m.in. na Azjatyckiej Wystawie Sztuki w 1946 r., wyróżnienie na I Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1968 r.; jego prace znajdują się w licznych krajowych i zagranicznych zbiorach prywatnych i publicznych oraz w muzeach.

Obecnie mieszka i pracuje w Delhi.

DHARMANI, M.

Urodzony w 1931 r.; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketanie w 1952 r.; miał kilka wystaw indywidualnych w kraju i za granicą; uczestniczył w Biennale w Sao Paulo i w II Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1971 r., był delegatem na Międzynarodowe Sym-

pozjum na temat rzeźby — Jugosławia 1962 r.; laureat szeregu nagród, jak Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1962 r., Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła, New Delhi latach 1959, 1966 i 1973, Nagrody Srebrnego Jubileuszu Radia Indyjskiego w 1961 r., Nagrody w dziedzinie rzeźby (1967 rok) ufundowanej dla uczczenia Dr. Gidwaniego; jego prace znajdują się w krajowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych oraz w zbiorach muzealnych.

Mieszka w New Delhi gdzie pracuje w Narodowej Radzie Badań i Szkolenia w dziedzinie nauczania.

DORAISWAMY, D.

Urodzony w 1926 r., zmarł w 1976; artysta-samouk, miał szereg wystaw indywidualnych poczynawszy od roku 1964, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz wystawiał na III Brytyjskim Międzynarodowym Biennale Grafiki w 1972 r., na wystawach w Bułgarii i Jugosławii, a także na I Międzynarodowej Wystawie Grafiki w New Delhi; laureat różnych nagród: Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki w latach 1954 i 1971 oraz Złotego Medalu tegoż Towarzystwa w 1970 r., Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w 1965 r. oraz Andhra Pradesz Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1967, 1971, 1972 i 1973; jego prace znajdują się w krajowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych, w zbiorach różnych instytucji i muzeów.

GAITONDE, V. S.

Urodzony w 1924 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1948 r.; miał liczne wystawy indywidualne zarówno w Indiach jak i za granicą i uczestniczył w wystawach zespołowych, takich jak Wystawa Sztuki Hinduskiej w krajach Europy Wschodniej w 1956 roku; Wystawa Sztuki Hinduskiej w Villa Hugel w 1957 r.; Wystawa w Graham Gallery w Nowym Jorku w 1959 r. oraz w Galerii 63' w Nowym Jorku w 1963 r.; laureat licznych nagród oraz

stypendiów wyjazdowych, m.in. I nagroda na Wystawie Młodych Artystów Azjatyckich w Tokio w 1957 r. oraz stypendium z III Funduszu Johna D. Rockefellera, w Nowym Jorku w latach 1964—65; jego prace znajdują się w różnych krajowych i zagranicznych kolekcjach prywatnych i publicznych, w kolekcjach różnych instytucji i muzeów, w tym w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku.

Zyje i pracuje w New Delhi.

GOUD, Laxma

Urodzony w 1940 r.; dyplom z rysunku i malarstwa uzyskał w Rządowym College'u Sztuk Pięknych i Architektury w Hajdarabadzie 1963 r., następnie studiował malarstwo ściennie na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w latach 1963—65; miał szereg wystaw indywidualnych, współuczestniczył w licznych wystawach zespołowych oraz brał udział w różnych poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak: Biennale Grafiki w Tokio w 1976 r., Biennale w Sao Paulo w 1977 r.; laureat szeregu nagród: Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki w latach 1963, 1965 i 1967 oraz Medalu tegoż Towarzystwa — Srebrny w 1968 r. i Złoty w 1969 r.; Andhra Pradesh Akademii Lalit Kala w latach 1962 oraz 1966—1970, a także Złotego Medalu Akademii w 1971 r.; prace znajdują się w licznych prywatnych i publicznych — krajowych i zagranicznych zbiorach w różnych muzeach i instytucjach.

Mieszka i tworzy w Hajdarabadzie.

GUJRAL, Satish

Urodzony w 1925 r.; studiował malarstwo w Szkole Sztuki Mayo w Lahore w latach 1939—1944, w Szkole Sztuki w Bombaju w latach 1944—47, w Palacio Nationale de Bellas Artes w latach 1952—54, pracował z Davidem Alfaro Siqueirosem przy tworzeniu murali w Meksyku w latach 1953—54; miał wiele wystaw indywidualnych oraz uczestniczył w wielu wystawach zespołowych, wykonał wielkie wspaniałe freski dla różnych instytucji krajowych i międzynarodowych, w tym

dla Światowego Centrum Handlu w Nowym Jorku; laureat różnych odznaczeń i nagród w tym Narodowych nagród Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1956, 1957 i 1973; będąc uznanym malarzem zyskał również sukcesy w dziedzinie rzeźby trójwymiarowej, w tym kinetycznej; jego prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych, w instytucjach i muzeach, w tym w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku.

Mieszka w Delhi gdzie pracuje jako malarz, rzeźbiarz i projektant.

HEBBAR, K. K.

Urodzony w 1911 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1939 r., potem studiował w Académie Julian w Paryżu w latach 1949—50; miał wiele wystaw indywidualnych w większych miastach Indii oraz za granicą, uczestnik wystaw zespołowych oraz znaczących ekspozycji międzynarodowych, jak: Biennale w Wenecji w 1962 r., Biennale w Sao Paulo w 1961 r., Biennale w Tokio oraz Międzynarodowe Triennale w Indiach; laureat wielu nagród, w tym Złotego Medalu Akademii Sztuki w Bombaju, Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie, Stanowej nagrody Bombaju i trzykrotnie narodowej nagrody Akademii Lalit Kala, w 1976 roku wybrany członkiem władz Akademii Lalit Kala w New Delhi; jego prace znajdują się w wielu kolekcjach prywatnych i publicznych, w zbiorach instytucji i muzeach, w tym w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Paryżu, w Muzeach Narodowych w Polsce, w Czechosłowacji i Związku Radzieckim oraz w Galerii Drezdeńskiej.

Mieszka i działa w Bombaju.

HUSAIN, M. F.

Urodzony w 1915 r.; artysta-samouk; karierę zaczynał jako malarz ogrodzeń kinowych w Bombaju w 1937 r., w cztery lata później projektował już zabawki i meble; pierwszą wystawę miał w Bombaju w 1947 r., tam też w rok później dołączył do grupy Artystów Postępo-

wych; miał liczne wystawy indywidualne w większych miastach Indii i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych; pełnił różne funkcje i brał udział w poważnych wystawach międzynarodowych, jak Salon Majowy w Paryżu w 1951 r., Biennale w Wenecji w latach 1953 i 1955, Biennale w Sao Paulo w latach 1959 i 1971 gdzie był specjalnie zaproszony, Biennale w Tokio w 1959, zdobył szereg nagród, jak Narodowa Nagroda Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1955 r., nagroda na Biennale Tokijskim w 1959 r., nagroda (Złoty Niedźwiedź) na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Berlinie w 1967 r. za film „Oczami malarza”, i inne; jego prace znajdują się w licznych kolekcjach prywatnych i publicznych, w zbiorach różnych instytucji i muzeów na całym świecie.

Mieszka na zmianę w Delhi i Bombaju pracując w zawodzie artysty, projektanta i filmowca.

JANKIRAM, P. V.

Urodzony w 1930 r., dyplomy w dziedzinie malarstwa w 1953 roku, modelowania w 1962 roku i sztuki użytkowej w przemyśle w 1964 roku, uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie; miał liczne wystawy indywidualne i zespołowe i uczestniczył w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale Paryskie w 1965 r., XIII Biennale Middelheim w Antwerpii w 1975; laureat m.in. Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1964 i 1966, Srebrnego Medalu Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki w 1965 r. oraz nagrody Akademii Lalit Kala Stanu Madras w latach 1964 i 1965; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i publicznych w kraju i za granicą, w kolekcjach różnych instytucji i muzeów.

Mieszka w Madrasie gdzie wykłada rzeźbę w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła.

KANERIA, Raghav

Urodzony w 1936 r.; dyplom w dziedzinie rzeźby uzyskał na Wydziale Sztuk Pięknych na Uniwersytecie

w Barodzie w 1959 r.; w latach 1960—62 robił specjalizację w dziedzinie rzeźby; potem studiował w Królewskim College'u Sztuki w Londynie jako stypendysta rządu brytyjskiego w latach 1964—67, tam też zrobił magisterium w dziedzinie sztuki w 1968 r.; wykładowca rzeźby w Szkole Sztuki Walthamstow w Londynie w latach 1967—69 oraz w College'u Sztuki w Hull w 1972 r.; brał udział w licznych wystawach zespołowych, uczestniczył w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale Paryskie w 1959 r., XIII Biennale Middelheim w Antwerpii w 1975 r., III Międzynarodowe Triennale w New Delhi w 1975 r.; laureat różnych nagród w tym Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1959 i 1963, nagrody Gubernatora w 1960 r., Srebrnego Medalu w 1961 r. i Złotego Medalu w 1962 r., Towarzystwa Sztuki w Bombaju, Srebrnej Plakietki Prezydenta Indii przyznawanej przez Ogólnindyjskie Towarzystwo Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w 1961 r., nagrody Sir Roberta Sainsburi — Londyn 1967 r. oraz Brązowego Medalu na Międzynarodowym Konkursie Fotograficznym Nikon w latach 1976 i 1977.

Obecnie mieszka w Barodzie gdzie wykłada rzeźbę na miejscowym uniwersytecie.

KAR, Chintamoni

Urodzony w 1915 r.; studiował malarstwo i rzeźbę w Hinduskim Towarzystwie Sztuki Wschodu w Kalkucie, następnie rzeźbę w Académie de la Grande Chaumière oraz rzeźbę w kamieniu w atelier Victora Giovanelli w Paryżu; wykładał rzeźbę na Uniwersytecie Kalkuckim w latach 1940—42 i Politechnice w Delhi w latach 1943—45; miał liczne wystawy indywidualne, uczestniczył też w zespołowych, brał udział w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Grand Salon w Paryżu w 1938 roku, wystawy w Royal Academy w Londynie w latach 1948 do 1958, Biennale w Sao Paulo w 1962 roku, II Międzynarodowe Triennale w Indiach w 1971 roku i XIII Biennale Middelheim w Antwerpii w 1975 roku; laureat różnych nagród, w tym Srebrnego Medalu na Międzynarodowym Konkursie

Sportu w Sztuce podczas XIV Igrzysk Olimpijskich w Londynie w 1948 roku; w 1947 roku wybrany członkiem Królewskiego Towarzystwa Rzeźbiarzy Brytyjskich, a w 1959 roku Międzynarodowego Towarzystwa Konserwacji Zabytków Historycznych i Artystycznych z siedzibą w Londynie; pracował nad konserwacją obrazów w Muzeum w Luwrze oraz w Królewskim Instytucie Spuścizny Artystycznej w Brukseli w latach 1960—61; dyrektor Rządowego College'u Sztuki i Rzemiosła w Kalkucie i kustosz Muzeum Indyjskiego w Kalkucie w latach 1956—1973; napisał kilka książek na temat malarstwa i rzeźby.

Obecnie mieszka i pracuje w Kalkucie.

KATT, Balbir Singh

Urodzony w 1941 r.; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych i rzemiosła artystycznego uzyskał na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketan w 1964 r., następnie studiował na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w latach 1965—68 oraz w Royal College of Art w Londynie jako stypendysta British Council; pracował jako rzeźbiarz w Narodowym Muzeum Dziecka w New Delhi, wykładał rzeźbę na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Hinduskiego w Varanasi oraz w College'u Sztuki w New Delhi; uczestniczył w poważnych wystawach, pełnił różne funkcje, wiele podróżował, zdobył szereg nagród, w tym: Narodowa Nagroda Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1967 i 1970, Złoty Medal Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1963 r., nagroda Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1966 r., Stanu Gudżarat na wystawie w 1966 r., Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki, Indyjskiej Akademii Sztuk Pięknych w Amritsar; jego prace znajdują się w muzeach oraz licznych kolekcjach prywatnych i publicznych.

Zajmuje się rzeźbą mieszkając w Delhi.

KHAKKAR, Bhupen

Urodzony w 1934 r.; średnie wykształcenie artystyczne w 1954 r., średnie handlowe — w 1956 r., w cztery

lata później zostaje księgowym dyplomowanym; tytuł magistra w dziedzinie krytyki sztuki uzyskał na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie gdzie studiował w latach 1962—64; miał kilka wystaw indywidualnych, uczestniczył w wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale w Sao Paulo w 1968 r., oraz I Międzynarodowe Triennale w Indiach w 1968 r.; zdobył I nagrodę na wystawie stanu Gudżarat w 1966 r. oraz wyróżnienie na I Triennale w Indiach w 1968 r.; jego prace znajdują się w różnych muzeach oraz krajowych i zagranicznych zbiorach prywatnych i publicznych.

Mieszka obecnie w Barodzie gdzie pracuje jako dyplomowany księgowy, uprawiając jednocześnie malarstwo.

KULKARNI, N. H.

Urodzony w 1937 r.; dyplom uzyskał na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w 1965 r., a następnie brał udział w plenerach rzeźbiarskich organizowanych w latach 1966 i 1967 przez Akademię Lalit Kala w New Delhi; wykładał rzeźbę w rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Lucknow w latach 1965—69; miał wystawy indywidualne w Lucknow w 1967 r., w New Delhi w 1969 r. i w Bombaju w 1973 r., uczestniczył też w wystawach zespołowych; zdobył różne nagrody, m.in. Gudżarat Kala Parishad w 1962 r., Srebrną Plakietkę Akademii Lalit Kala stanu Uttar Pradesh w Lucknow w 1967 r. oraz nagrodę Akademii Lalit Kala stanu Karnatak w 1973 r.; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i instytucji państwowych.

Mieszka w New Delhi gdzie też pracuje w studio rzeźby Akademii Lalit Kala.

MAMTANI, M.

Urodzony w 1935 r.; średnie studia artystyczne w 1955 roku, dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w College'u Sztuki w New Delhi w 1962 r., jako stypendysta przebywał w RFN na studiach malarskich

w 1966 r.; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak III i IV Międzynarodowe Triennale w Indiach w 1975 i 1978 r., X Międzynarodowe Biennale w Tokio w 1976 r., Salon Majowy w Paryżu w 1977 r. oraz Sztuka Międzynarodowa '78 w Lublanie; zdobył szereg nagród, m.in. na Wystawie Grafika '74 w New Delhi w latach 1975 i 1976, na X Tokijskim Biennale Grafiki w 1975 r. oraz narodową nagrodę Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1978 r.; jego prace znajdują się w prywatnych i publicznych, krajowych i międzynarodowych kolekcjach, instytucjach i muzeach.

Obecnie mieszka i pracuje w Monachium.

MANSARAM, P.

Urodzony w 1934 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1959 r., następnie studiował w Rijksakademie w Amsterdamie w 1963 roku jako stypendysta rządu holenderskiego; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą; wiele podróżował; uczestniczył w licznych wystawach zespołowych; zdobył szereg nagród: Srebrny Medal Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1959 r., specjalna nagroda Stanu Maharasztra na Wystawie Sztuki w 1961 roku oraz nagroda Akademii Lalit Kala Radżastanu na wystawie w 1963 r.; jego prace znajdują się w różnych zbiorach prywatnych i publicznych oraz instytucji i muzeów o znaczeniu międzynarodowym.

Obecnie mieszka i pracuje zawodowo w Montrealu.

MEHTA, Tyeb

Urodzony w 1925 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1952 r.; w latach 1959—1964 mieszkał i malował w Londynie; w 1968 r. przebywał w Nowym Jorku jako stypendysta III Funduszu Johna D. Rockefellera; miał kilka wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył w wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych; laureat nagród krajowych

i międzynarodowych, w tym Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1965 r., nagrody na Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1968 r., nagrody na Międzynarodowym Biennale w Mentonie w 1974 r. oraz nagrody na Międzynarodowym Festiwalu Malarstwa w Cagnes-sur-Mer w 1974 r.; scenarzysta i twórca eksperymentalnego filmu „Koodal” który zdobył nagrodę Film Fare w 1969—1970 r.; jego prace znajdują się w wielu krajowych i zagranicznych zbiorach prywatnych i publicznych oraz muzeach.

Obecnie mieszka i pracuje w New Delhi.

MOHANTI, Prafulla

Urodzony w 1936 r.; studiował architekturę w Bombaju oraz planowanie przestrzenne w Anglii; przez szereg lat pracował w Radzie Wielkiego Londynu jako architekt-planista, po czym porzucił tę karierę oddając się wyłącznie malarstwu i innym dziedzinom sztuki; miał kilka wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w II i III Triennale w Indiach w 1971 i 1975; jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych i publicznych oraz instytucji takich jak Galeria Sztuki miasta Leeds, Galeria Sztuki w Wakefield, Galeria Sztuki Brighton, Uniwersytet Kalifornijski; napisał również dwie książki: „Moja wieś — moje życie” oraz „Opowieści hinduskich wsi”. Przebywa na zmianę w Indiach i Europie zajmując się pracą artystyczną.

NANDGOPAL, S.

Urodzony w 1946 r.; absolwent College'u Loyoli w Madrasie w 1966 r., dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w 1971 r.; często wystawiał, wykonywał poważne zamówienia oraz uczestniczył w wystawach zespołowych i międzynarodowych, jak: II, III i IV Międzynarodowe Triennale w Indiach w latach 1971, 1975 i 1978 oraz XIII Biennale Middelheim w Antwerpii w 1975 r.; laureat nagród: Akademii Lalit Kala stanu Madras w 1968 r., Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w la-

tach 1972 i 1974, Akademii Lalit Kala stanu Kerala w 1975 r., Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1970 i 1978 oraz IV Międzynarodowego Triennale w Indiach w 1978 r.; jego prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz w muzeach.

Mieszka i pracuje w Cholamandal, w stanie Madras.

NARENDRA

Urodzony w 1931 r.; dyplom w dziedzinie sztuki stosowanej uzyskał na Politechnice w Delhi w 1952 r., od 1955 roku wykłada typografię w College'u Sztuki w New Delhi; stypendysta rządu francuskiego w dziedzinie typografii w 1967 r., pracował z Paul Colinem i wstąpił do Ecole Estienne Technique, spotkał się w 1969 r. z Pierre Cardin który nabył od niego pewną liczbę szkiców opartych na motywach Pisma (skrypty) Devanagiri; miał kilka wystaw, uczestniczył w 1970 r. w międzynarodowej wystawie zorganizowanej przez UNESCO otrzymując wyróżnienie; zdobył pierwszą nagrodę w krajowym konkursie na projekt symbolu III Międzynarodowych Targów Handlowych w New Delhi; uczestnik Międzynarodowego Festiwalu Malarstwa w Cagnes-sur-Mer oraz IX Międzynarodowego Biennale Sztuki w Menton; Galeria Narodowa Sztuki Nowoczesnej w New Delhi zorganizowała w 1972 r. wystawę jego prac; znajdują się one w różnych zbiorach w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje obecnie w New Delhi.

NARZHARI, J. J.

Urodzony w 1948 r.; absolwent Uniwersytetu Gauhati w 1967 r., niższy stopień naukowy zdobył na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketanie w 1972 r., a tytuł magistra sztuki w dziedzinie rzeźby uzyskał na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w 1974 roku; uzyskał na lata 1974—75 stypendium naukowe młodych za swe opracowanie „Studium wartości w no-

woczesnej rzeźbie indyjskiej i jej źródłach”; poczynając od 1970 r. uczestniczył w kilku wystawach otrzymując nagrody: Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1971 roku, Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w 1973 r., Towarzystwa Barody w 1975 r.; jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych i publicznych oraz w muzeach.

Mieszka w Barodzie gdzie nadal studiuje na Wydziale Sztuk Pięknych.

NATH, Nareen

Urodzony w 1937 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1960 r.; miał kilka wystaw indywidualnych, uczestniczył w wystawach zespołowych i brał udział w IV Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1978 r.; podróżował po Europie; jego prace znajdują się w krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz różnych instytucji.

Mieszka i działa w New Delhi.

OM, Prakash

Urodzony w 1932 r.; absolwent Uniwersytetu w Agrze w 1951 r., państwowy dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Politechnice w Delhi w 1958 r.; wyjechał do USA jako stypendysta Fulbrighta w latach 1964—65; od 1958 r. miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, wykonywał poważne zamówienia; uczestnik ważniejszych wystaw międzynarodowych, jak III i IV Międzynarodowe Triennale w Indiach w 1975 i 1978 r. oraz Międzynarodowe Biennale Play Group w Nowym Jorku w 1973 r.; zdobył Narodową Nagrodę Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1969 r.; wiele podróżował, gra również na sitarze; jego prace znajdują się w krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz różnych instytucji.

Pracuje na Wydziale Sztuki w Szkole Planowania i Architektury w New Delhi od 1961 roku.

PADAMSEE, Akbar

Urodzony w 1928 r.; studia w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju; następnie wyjechał do Paryża, gdzie wystawiał swe prace w Galerii Greuze, Galerii Ventadour i innych; miał szereg wystaw indywidualnych w kraju i za granicą, w tym wystawę w Muzeum Sztuki Współczesnej w Montrealu, uczestniczył też w wystawach zespołowych; w 1965 roku otrzymał stypendium z III Fundacji Johna D. Rockefellera, a w 1967 roku był artystą-rezydentem w Stanowym Uniwersytecie Stout, Wisconsin, USA; laureat Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1962 r., był też stypendystą im. Jawaharlal Nehru, ponadto zrobił dwie krótkometrażówki: „Syzygy” w 1970 r. i „Wydarzenia w komnacie obłoków” w 1971 r.; jego prace znajdują się w licznych muzeach i zbiorach prywatnych i publicznych.

Mieszka i pracuje w Bombaju.

PAI, Laxman

Urodzony w 1926 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1947 r., gdzie też pełnił funkcję zastępcy profesora w latach 1950—51, następnie wyjechał w 1951 roku do Francji gdzie malował przez osiem lat; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, brał też udział w Biennale w Sao Paulo i w Tokio w 1963 r.; laureat Narodowych Nagród Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1961, 1963 i 1972; jego prace znajdują się w różnych prywatnych i publicznych zbiorach oraz w instytucjach i muzeach m.in. w Nowojorskiej Bibliotece Publicznej oraz w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Paryżu.

Obecnie dyrektor Rządowego College'u Sztuki w Goa gdzie też mieszka.

PANDYA, Mahendra D.

Urodzony w 1926 r.; niższy stopień naukowy w dziedzinie rzeźby uzyskał na Uniwersytecie w Barodzie w 1954 roku, gdzie następnie w latach 1954—56 kontynuował specjalizację jako stypendysta Państwowego Funduszu

Kulturalnego; potem przebywał w Anglii jako stypendysta Wspólnoty Brytyjskiej, często wystawiał indywidualnie i zespołowo oraz uczestniczył w wystawach międzynarodowych, jak Biennale w Sao Paulo i I Międzynarodowe Triennale w Indiach w 1968 r.; zdobył nagrodę Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1958 oraz A.I.K.D.S. w latach 1962—63; jego prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Mieszka w Barodzie gdzie pełni obowiązki kierownika katedry rzeźby na Wydziale Sztuk Pięknych miejscowego Uniwersytetu.

PANIKER, K. C. S.

Urodzony w 1911 roku, zmarł w 1977; studiował w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w latach 1936—1940, w następnym roku został tam mianowany nauczycielem, w 1955 roku został zastępcą dyrektora tego College'u, a w dwa lata później dyrektorem; założyciel Stowarzyszenia Postępowych Malarzy w Madrasie; miał szereg wystaw indywidualnych i zespołowych, uczestniczył też w VI Biennale w Sao Paulo w 1961 r., Biennale w Tokio w 1964 r., Biennale w Wenecji w 1967 r., oraz w I, II i III Triennale Międzynarodowym w New Delhi w latach 1968, 1971 i 1975; wiele podróżował wygłaszając za granicą odczyty; zdobył szereg nagród w tym Narodową Akademię Lalit Kala w New Delhi w 1967 r.; jego prace znajdują się w poważnych krajowych i zagranicznych zbiorach prywatnych i publicznych, różnych instytucji oraz w muzeach.

PAREKH, Manu

Urodzony w 1939 r.; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1962 r.; pracował jako aktor i scenograf, a następnie zaangażował się, jako projektant artystyczny do Centrum Usług Tkackich w Bombaju, po czym przeniósł się do Kalkuty w 1964 roku, gdzie pozostawał do roku 1974; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył w wy-

stawach zespołowych jak też w III i IV Międzynarodowym Triennale w Indiach w 1975 i 1978 roku; zdobywca Srebrnej Plakietki Prezydenta Indii, Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w 1972 roku; nagrody pieniężnej Birla Academy oraz podobnej nagrody Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w 1974 roku; jego prace znajdują się w znaczących zbiorach prywatnych i publicznych, zbiorach instytucji i muzeów w kraju i za granicą.

Obecnie pracuje w New Delhi jako projektant w Rękodzielniczym Towarzystwie Eksportowym.

PARIMOO, Bansi

Urodzony w 1933 roku; malarz i rzeźbiarz samouk, pracuje od 1952 roku; w tym samym roku założył Klub Młodego Artysty, a w 1957 roku Kaszmirskie Towarzystwo Sztuki; często wystawia, zarówno indywidualnie jak i zespołowo; zdobył szereg nagród: pierwszą nagrodę na Wystawie Przemysłowej w Srinagarze w 1955 roku, dwie na Wystawach Akademii Dżammu i Kaszmiru w 1960 i 1963 roku, na Wystawie Tagore w Madhja Pradesz Kala Pariszad, na wystawie zorganizowanej przez Akademię Sztuk Pięknych Amritsar i Indii w Amritsarze w 1961 roku oraz nagrodę Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi; jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych i publicznych zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Mieszka obecnie i pracuje w Srinagarze.

PATEL, Jeram

Urodzony w 1930 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1955 roku; następnie państwowy dyplom w dziedzinie projektowania w Londynie w 1959 roku; dwa lata później odwiedził Japonię; miał liczne wystawy indywidualne w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wielu wystawach zespołowych oraz większych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale w Tokio, Biennale w Sao Paulo w 1963 roku oraz I i III Triennale Międzynarodowe w

Indiach w 1968 i 1975 roku; laureat Nagród Narodowych Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1957, 1963 i 1973 oraz Nagrody Państwowej za projektowanie w 1976 roku; jego prace znajdują się w licznych instytucjach i muzeach oraz krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych.

Obecnie mieszka w Barodzie gdzie jest profesorem sztuki stosowanej na Wydziale Sztuk Pięknych miejscowego Uniwersytetu.

PATEL, Nagji

Urodzony w 1937 roku; tytuł magistra sztuki w dziedzinie rzeźby uzyskał na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w 1964 roku; początkowo pracował jako stypendysta Kulturalnego Funduszu Stypendialnego Rządu Indyjskiego oraz uczestniczył w kilku plenerach rzeźbiarskich pod auspicjami Akademii Lalit Kala w New Delhi; często wystawiał zarówno indywidualnie jak i zespołowo w poważnych wystawach międzynarodowych takich jak IX Biennale w Sao Paulo w 1967 roku, XIII Biennale Middelheim w Antwerpii w 1975 roku oraz III Triennale Indii w 1975 roku; laureat szeregu nagród: na Wystawie Sztuki stanu Bombaj w 1960 roku, Narodowa Nagroda Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1961 i 1976 roku, Brązowy Medal Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1961 roku oraz nagrody na Wystawach Sztuki stanu Gudźarat w latach 1962, 1963 i 1964; jego prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych, publicznych i muzealnych.

Obecnie wykładowca na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie.

POCHKHANAWALA, Pilloo R.

Urodzona w 1923 r.; rok studiów w dziedzinie wzornictwa przemysłowego w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w roku 1945—46, następnie studiowała u malarza Shiavax Chavda w latach 1946—1950 oraz u rzeźbiarza N. S. Pansara w latach 1953—54; wystąpiła na kilku wystawach wespół z rzeźbiarzem A. M. Daviervalą,

miała też kilka wystaw indywidualnych; zdobyła szereg nagród: Srebrny Medal Indyjskiego Stowarzyszenia Rzeźbiarzy w 1954 roku, Srebrny Medal Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1954 roku, I nagroda i nagroda pieniężna na wystawie stanu Bombaj w 1955 roku i w 1959, oraz nagroda pieniężna na wystawie stanu Maharasztra w 1961 roku; jej prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych, publicznych i muzealnych.

Obecnie uprawia rzeźbę mieszkając w Bombaju.

PYNE, Ganesh

Urodzony w 1937 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Kalkucie; często wystawiał, brał też udział w wystawach zespołowych i ważniejszych ekspozycjach międzynarodowych, takich jak Wystawa Sztuki na Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Pradze oraz I i II Międzynarodowe Triennale Indii w latach 1968 i 1971; członek Towarzystwa Artystów Współczesnych w Kalkucie; nagroda w 1957 roku na „Wystawie upamiętniającej rok 1857 — Pierwsza Walka Hindusów o Wolność”; jego prace znajdują się w krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz muzealnych.

Obecnie tworzy mieszkając w Kalkucie.

RAMACHANDRAN, A.

Urodzona w 1935 roku; wokalistka, występowała w Indyjskim Radio oraz w Triwandrum w latach 1954—57, tytuł magistra sztuki zdobyła na Uniwersytecie Kerala w 1957 roku, a dyplom w dziedzinie sztuk pięknych na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketanie w 1961 roku; na tymże Uniwersytecie robiła też w latach 1962—65 studia doktoranckie z filozofii; miała kilka wystaw indywidualnych, wykonała szereg zamówień, uczestniczyła w międzynarodowych wystawach takich jak Biennale w Tokio w 1967 roku, Biennale w Sao Paulo w 1971 roku oraz w I, II i III Międzynarodowym Triennale Indii w latach 1968, 1971 i 1975; laureatka szeregu

nagród, w tym Narodowych Nagród Akademii Lalit Kala w latach 1969 i 1973.

Obecnie zastępca profesora na Wydziale Sztuki i Rzemiosła w Szkole Jamia Millia w New Delhi.

RAM KUMAR

Urodzony w 1924 roku; tytuł magistra ekonomii uzyskał na Uniwersytecie w Delhi; studiował malarstwo w latach 1950—51 u André Lhote'a i Fernanda Légera w Paryżu; miał liczne wystawy indywidualne, brał też udział w różnych wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych: Biennale w Tokio w latach 1950—51 u André Lhote'a i Fernanda Légera w Paryżu; laureat szeregu nagród, m.in. Narodowych Nagród Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1956 i 1958, wyróżnienie na Biennale w Sao Paulo w 1961 roku; w latach 1969—1970 stypendysta III Fundacji Johna D. Rockefellera w Nowym Jorku; jego prace znajdują się w licznych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz różnych instytucji i w muzeach. Mieszka w Delhi i prócz malarstwa uprawia także pisarstwo, wydając do tej pory cztery zbiory nowel w języku hindi.

RAZA, S. H.

Urodzony w 1922 roku; studia malarskie w Szkole Sztuki w Nagpurze, w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju oraz w Ecole Nationale de Beaux Arts w Paryżu w latach 1950—53; Indie opuścił w 1950 roku; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w licznych ekspozycjach międzynarodowych, w tym: Salon Majo-wy w Paryżu w 1951 roku, Biennale w Wenecji w 1956, Biennale w Paryżu w 1957, Biennale w Brugii oraz w Sao Paulo w 1958, Biennale Maroka w Rabacie w 1963, Biennale w Menton w 1964, 1966 i 1972, I Międzynarodowe Triennale w New Delhi w 1968; jego prace znajdują się w licznych narodowych i międzynarodowych kolekcjach prywatnych i publicznych, w zbiorach

różnych instytucji i muzeów, w tym w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Paryżu, Towarzystwa Azjatyckiego w Nowym Jorku, Muzeum w Mentonie oraz w Bibliotece Narodowej w Paryżu.

Obecnie mieszka i maluje w Paryżu.

REDDY, Krishna

Urodzony w 1925 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketanie w 1946 roku, potwierdzony certyfikatem Slade School of Art w Londynie w 1952 roku; studiował pod kierunkiem O. Zadkine'a i S. W. Haytera w Paryżu w latach 1953—55; był dziekanem wydziału w College'u Sztuk Pięknych Kalakshetra w Madrasie w latach 1947—1950, a w 1957 rozpoczął trwającą do tej pory karierę w Paryżu jako wicedyrektor Atelier 17; profesor Wydziału Sztuki Uniwersytetu Kalifornijskiego w latach 1970—71, Uniwersytetu Wisconsin w Madison w 1973 roku i profesor Uniwersytetu Yale w 1973 roku; miał wiele wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył w licznych wystawach międzynarodowych, jak Doroczne Wystawy Grafiki w Filadelfii i Seattle, w 1954 roku; Salon Majowy, Salon Młodych Rzeźbiarzy i Salon de la Realité Nouvelle w Paryżu — 1955; Międzynarodowa Wystawa Grafiki w Wiedniu w 1963, Biennale w Tokio w 1972 oraz I Międzynarodowe Triennale Indii w 1968; członek jury na Biennale Paryskim 1961 i IV Międzynarodowym Triennale Indii w 1978; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i publicznych oraz muzeach w kraju i za granicą, w tym w Bibliotekach Narodowych w Paryżu i Rzymie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Wiedniu, w muzeach w Rzymie, Lublanie i Stuttgarcie oraz w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku.

Obecnie mieszka w Nowym Jorku gdzie jest profesorem grafiki na Uniwersytecie Nowojorskim.

ROY CHOWDHURY, D. P.

Urodzony w 1899 zmarł w 1975 roku; studiował u założyciela Szkoły Bengalskiej — Abanindranatha Tagore'a

i włoskiego artysty Boiessa, rzeźbę studiował pod kierunkiem Hiranmey'a Roy Chowdhury; wykładał w Towarzystwie Sztuki Orientalnej w Kalkucie i był dyrektorem Rządowej Szkoły Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w latach 1929—1958; miał wiele wystaw indywidualnych i zespołowych, wykonywał najpoważniejsze zamówienia rządowe w kraju; Kawaler Orderu Imperium Brytyjskiego nadanego mu przez rząd Wielkiej Brytanii; prezes Akademii Lalit Kala w New Delhi od 1953 do 1963 roku; przewodniczący i dyrektor Seminarium Sztuki UNESCO w Tokio w 1955 roku; prezes Narodowego Indyjskiego Komitetu Międzynarodowego Stowarzyszenia Sztuk Plastycznych w Paryżu; doktor honoris causa nauk literackich Uniwersytetu Rabindra Bharati w Kalkucie; jego prace znajdują się w licznych muzeach, zbiorach różnych instytucji oraz zbiorach prywatnych i publicznych.

ROY, Jamini

Urodzony w 1887, zmarł w 1972 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Kalkucie; był najbardziej znanym artystą czerpiącym natchnienie z hinduskiej twórczości ludowej i stale eksperymentował w tym samym stylu — od 1917 roku aż do śmierci; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył także w wystawach zespołowych; był członkiem kolegium Akademii Lalit Kala w New Delhi; jego prace rozsiane po całym świecie, znajdują się w licznych muzeach, zbiorach prywatnych i publicznych oraz instytucji i zostały uznane jako skarby sztuki narodowej.

SABAVALA, J.

Urodzony w 1922 roku; studia malarskie w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w latach 1942—44, Heatherley School of Art w Londynie w latach 1945—47, Académie Julian i Académie André Lhote w Paryżu w latach 1948—1951, ponownie Académie Julian w 1953—54 oraz Académie de la Grande Chaumière w Paryżu w 1957 roku; miał szereg wystaw indywidualnych w In-

diach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych jak i w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, takich jak Grand Prix Malarstwa w Monte Carlo w 1949, Salon Niezależnych w Paryżu w 1950 roku, Biennale w Wenecji w 1954, Festiwal Sztuki Wspólnoty Brytyjskiej w Londynie w 1965 roku; jego prace znajdują się w licznych prywatnych i publicznych zbiorach i muzeach w kraju i za granicą.

Obecnie mieszka i tworzy w Bombaju.

SAGARA, Piraji

Urodzony w 1931 roku; studia w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju gdzie otrzymał dyplom nauczyciela sztuki; miał kilka wystaw indywidualnych, uczestniczył też w wystawach zespołowych; zdobył szereg nagród, m.in. Złoty Medal Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1961 roku, nagrodę na Wystawie Sztuki Stanu Gudżarat w 1962 roku i Nagrodę Narodową Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1963 roku; jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych, publicznych i różnych instytucji oraz muzeach w kraju i za granicą.

Mieszka w Ahmadabadzie gdzie jest nauczycielem sztuki.

SAMANT, Mohan B.

Urodzony w 1926 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1951 roku; następnie mieszkał i pracował w Rzymie w latach 1957—58 jako stypendysta Funduszu Wymiany Kulturalnej, po czym w 1959 roku wyjechał do Nowego Jorku jako stypendysta tamtejszego Towarzystwa Azjatyckiego; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak: Biennale w Wenecji w latach 1956 i 1958, Biennale w Tokio w latach 1957 i 1959, Biennale w Sao Paulo w 1960 roku, Carnegie International w Pittsburghu w latach 1961 i 1962; jego prace znajdują się w poważnych prywatnych i publicznych zbiorach różnych instytucji i muzeach w kraju i za granicą, m.in. w zbiorach J. H. Hir-

schorna w Nowym Jorku, w zbiorach Johna D. Rockefellera (III kolekcja), Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku.

Z wyjątkiem krótkich odwiedzin w Indiach mieszka obecnie w Nowym Jorku gdzie prócz malarstwa zajmuje się muzyką.

SANDHU, Harbhajan

Urodzony w 1935 roku; zdobył tytuł magistra sztuk pięknych na Uniwersytecie w Barodzie w 1959 roku, gdzie też specjalizował się następnie przez dwa lata w dziedzinie rzeźby; asystent na Uniwersytecie stanowym Ohio w Kent w latach 1961—63, stypendysta rządu francuskiego w latach 1965—66; miał tylko kilka wystaw indywidualnych, wykonał szereg prac na zamówienie; uczestniczył w wystawach zespołowych, w tym w III Międzynarodowej Wystawie Rzeźby Współczesnej w Muzeum Rodina w Paryżu; jego prace znajdują się w poważnych narodowych i stanowych zbiorach i muzeach.

Mieszka obecnie w Patiala gdzie jest kustoszem Muzeum Uniwersytetu Pendżabu.

SANTOSH, G. R.

Urodzony w 1929 roku; rzemieślnik-samouk w dziedzinie tkactwa i papier-mâché, malarz i poeta (w języku kaszmirskim); jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej studiował u profesora N. S. Bendre na Uniwersytecie w Barodzie w latach 1954—56; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach, uczestniczył też w wystawach zespołowych w kraju i za granicą oraz brał udział w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale Paryskie w 1961 roku, Biennale w Sao Paulo w latach 1963, 1969 i 1972, Wystawa Mainichi w Tokio, w latach 1963 i 1965, Biennale w Cannes-sur-Mer w 1972 roku oraz I i IV Międzynarodowe Triennale Indii w latach 1968 i 1978; laureat Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1957, 1964 i 1973; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych, publicznych i różnych instytucji

oraz w muzeach; opublikował wybór poezji w języku kaszmirskim oraz powieść „Samandar Piasa Hai” w języku urdu.

Mieszka w New Delhi gdzie jest dyrektorem Studio Artystów przy Akademii Lalit Kala.

SARANGAN, R.

Urodzony w 1929 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w 1952 roku; miał szereg wystaw indywidualnych oraz zespołowych, laureat różnych nagród: Ogólnoindyjskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych i Rzemiosła w New Delhi w 1964 roku, Akademii Sztuk Pięknych w Kalkucie w 1967 roku, oraz stanu Madras Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1968 roku; jego prace znajdują się w poważnych zbiorach narodowych i stanowych różnych instytucji i muzeach, jak też w zbiorach prywatnych.

Mieszka w New Delhi, od 1954 roku kierownik artystyczny w Departamencie Publikacji Indyjskiego Ministerstwa Informacji i Radiofonii.

SHAH, Himmat

Urodzony w 1933 roku; ukończył kurs dla nauczycieli rysunków w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju, a następnie, jako stypendysta Narodowego Funduszu Kultury pracował pod kierunkiem prof. N. S. Bendre na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie w latach 1958—1960; w 1967 roku udał się do Paryża jako stypendysta rządu francuskiego; miał kilka wystaw indywidualnych, brał też udział w wystawach zbiorowych oraz uczestniczył w Biennale w Paryżu w 1967 roku; dwukrotny laureat Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w latach 1960 i 1962; jego prace znajdują się w krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych, publicznych i różnych instytucji oraz w muzeach.

Mieszka i pracuje w Delhi.

SHARMA, Mohan

Urodzony w 1942 roku; dyplom w dziedzinie malarstwa uzyskał w Szkole Sztuki Sir J. J. w Bombaju w 1965 roku; miał kilka wystaw indywidualnych, brał też udział w większych wystawach zespołowych; zdobył nagrody: Dolly Cursetji w 1965 roku, stanu Maharasztra za twórczość malarską, nagrodę Akademii Lalit Kala stanu Radżastan oraz Narodową Nagrodę Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1972 roku; jego prace znajdują się w różnych stanowych i narodowych zbiorach oraz kolekcjach prywatnych, publicznych i różnych instytucji. Mieszka w Dżajpurze gdzie jest wykładowcą malarstwa w Szkole Sztuki Radżastanu.

SHEIKH, G. M.

Urodzony w 1937 roku; uzyskał tytuł magistra w dziedzinie malarstwa na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie, studiował potem w Royal College of Art w Londynie jako stypendysta funduszu Wspólnoty Brytyjskiej, podróżował po Europie w latach 1963—66; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w poważnych ekspozycjach międzynarodowych, jak Biennale w Tokio w 1963 roku i Biennale w Paryżu w 1967 roku; laureat Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w 1962 roku, uzyskał też wyróżnienie na I Międzynarodowym Triennale Indii w 1968 roku; jego prace znajdują się w zbiorach stanowych i narodowych, a także w zbiorach prywatnych i publicznych oraz różnych instytucji i w muzeach.

Obecnie wykłada na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie; ponadto wydaje kwartalnik „Vrishcik” poświęcony sztuce oraz pisze wiersze.

SHER-GIL, Amrita

Urodzona w 1913 zmarła w 1941 roku; uczyła się w Szkole Santa Annunziata we Florencji w 1924 roku; malarstwo studiowała w Académie de la Grande Chaumière pod kierunkiem Pierre'a Vaillant w 1929 roku, a następnie w Ecole Nationale des Beaux-Arts w Pa-

ryżu pod kierunkiem Luciana Simon; w 1933 roku wybrana członkiem Grand Salon w Paryżu, gdzie wystawiła też w Salon de Tuileries; powróciła do Indii w 1934 roku; przyznano jej nagrodę wystawy Towarzystwa Sztuk Pięknych Simla, jednak odmówiła jej przyjęcia w 1935 roku; laureatka nagrody Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w 1940 roku; wystawiała swe prace w większych miastach Indii, począwszy od 1935 roku; jej prace znajdują się w poważnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz w muzeach i zostały uznane jako skarby sztuki narodowej.

SINGH, Paramjeet

Urodzony w 1935 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Politechnice w Delhi w 1958 roku, studiował grafikę w Atelier Nord w Oslo w 1973 roku; członek-założyciel „Grupy Nieznanych” działającej w latach 1960—63; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz w ważniejszych ekspozycjach międzynarodowych, jak I Wystawa Młodych Artystów Azji w Tokio w 1957 roku oraz II i III Międzynarodowe Triennale Indii w latach 1971 i 1975; laureat Narodowej Nagrody Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1970 roku; wiele podróżował po całej Europie: jego prace znajdują się w zbiorach i muzeach stanowych i narodowych oraz w kolekcjach prywatnych i publicznych.

Obecnie wykładowca na Wydziale Sztuki i Rzemiosła Szkoły Jamia Millia w New Delhi.

SOUZA, F. N.

Urodzony w 1924 roku; uczęszczał do Szkoły Sztuki Jamshetjee Jeejbhoy w Bombaju w 1940 roku, skąd następnie został wydalony; w zasadzie artysta-samouk; jeden z założycieli Grupy Artystów Postępowych w Bombaju w 1947 roku; miał wiele wystaw indywidualnych, uczestniczył w różnych wystawach zespołowych oraz ekspozycjach międzynarodowych, m.in. w Biennale w Wenecji w 1954 roku; laureat nagrody Bombaj-

skiego Towarzystwa Sztuki w 1947 roku oraz nagrody Johna Moore'a w 1957 roku; jego prace znajdują się w licznych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych, publicznych i wielu instytucji oraz w muzeach, w tym w Tate Gallery w Londynie.

Poza krótkimi odwiedzinami w Indiach, mieszka i pracuje w Londynie i Nowym Jorku.

SRIVASTAVA, N. K.

Urodzony w 1938 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Politechnice w Delhi w 1961 roku; uczestniczył w licznych wystawach w kraju i za granicą, w 1960 roku otrzymał stypendium malarskie od rządu indyjskiego; jego prace znajdują się w licznych zbiorach stanowych i narodowych.

Obecnie mieszka w Delhi uprawiając grafikę.

SUBRAMANYAN, K. G.

Urodzony w 1924 roku; absolwent Uniwersytetu w Madrasie, następnie studiował sztukę na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketan; w latach 1955—56 pracował w Slade School of Art w Londynie jako stypendysta naukowy British Council; miał szereg wystaw indywidualnych w kraju i za granicą; wykonywał poważne prace na zlecenie; uczestniczył w wystawach zespołowych oraz ważniejszych międzynarodowych, takich jak Biennale w Sao Paulo w 1961 roku, Biennale w Tokio w 1964, Biennale w Mentonie w 1976 oraz I i III Międzynarodowe Triennale Indii w latach 1968 i 1975; laureat nagród Bombajskiego Towarzystwa Sztuki w latach 1957—59, I nagrody stanu Maharasztra w 1961 roku, w tym samym roku otrzymał też wyróżnienie na Biennale w Sao Paulo; Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1965 roku, zdobył Złoty Medal na I Międzynarodowym Triennale Indii w 1968 roku; jego prace znajdują się w wielu krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz w muzeach.

Obecnie profesor malarstwa na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie.

SURYA, Prakash

Urodzony w 1940 roku; studiował malarstwo w Rządowym College'u Sztuk Pięknych i Architektury w Hajdarabadzie w latach 1956—1961; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył w Biennale Paryskim w 1971; zdobył kilka nagród: Złoty Medal Hajdarabadzkiego Towarzystwa Sztuki w 1963 roku, Złoty Medal Akademii Lalit Kala stanu Andhra Pradesz w 1966 roku oraz w tym samym roku Narodową Nagrodę Akademii Lalit Kala w New Delhi; jego prace znajdują się w stanowych i narodowych, prywatnych i publicznych zbiorach oraz w muzeach.

Mieszka i pracuje w Hajdarabadzie.

SWAMINATHAN, J.

Urodzony w 1928 roku; po ukończeniu szkoły średniej zapisał się na medycynę, rzucając ją jednak na korzyść dziennikarstwa, przez pewien czas studiował malarstwo na Politechnice w Delhi, następnie przebywał jako stypendysta w Warszawie studiując na Akademii Sztuk Pięknych; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył w ważniejszych wystawach zespołowych, jak również międzynarodowych, m.in. Biennale w Tokio w 1965 roku oraz I Międzynarodowe Triennale Indii w 1968 roku; założyciel i wydawca pisma „Contra”; wygrał konkurs stypendialny Jawaharlala Nehru na lata 1968—1970; członek międzynarodowego jury na Biennale w Sao Paulo w 1969 roku, był jednym z trzech członków Komitetu Organizacyjnego Triennale z Akademii Lalit Kala w New Delhi na IV Międzynarodowe Triennale Indii w 1978 roku; jego prace znajdują się w różnych krajowych i międzynarodowych zbiorach prywatnych i publicznych oraz muzealnych.

Mieszka i pracuje w New Delhi.

TAGORE, Gaganendranath

Urodzony w 1867, zmarł w 1938 roku; malarz-samouk, który poważnie podszedł do malarstwa dość późno, jego prace zwróciły na siebie szczególną uwagę krytyków sztuki podczas Salonu Paryskiego w 1914 roku;

w latach dwudziestych był pierwszym inicjatorem w Indiach stylu kubistyczno-futurystycznego w malarstwie; jego prace znajdują się w muzeach stanowych i narodowych oraz w kolekcjach prywatnych.

TAGORE, Rabindranath

Urodzony w 1861, zmarł w 1941 roku; studiował w Akademii Bengalskiej w Kalkucie i University College w Londynie; karierę rozpoczynał jako poeta zdobywając w 1913 roku nagrodę Nobla, malarstwo traktował początkowo jako hobby i podszedł do niego poważnie dopiero w latach dwudziestych, swą pierwszą wystawę indywidualną miał w 1930 roku w Galerie Pigalle w Paryżu, wystawiał także w Monachium, Berlinie, Chicago i innych miastach świata, jak również w Kalkucie i Bombaju w 1931 roku; jego prace znajdują się w licznych instytucjach i muzeach stanowych i narodowych i zostały uznane jako skarby sztuki narodowej.

VAIJ Ram Kinkar

Urodzony w 1910 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał na Uniwersytecie Viswa Bharati w Santiniketanie, wykładał na tymże Uniwersytecie jako profesor rzeźby; miał szereg wystaw indywidualnych, uczestniczył też w wystawach zespołowych i wykonywał na zlecenie poważne prace o znaczeniu narodowym; przyjęty do Akademii Lalit Kala w New Delhi; członek Stowarzyszenia Rzeźbiarzy Hinduskich i Réalités Nouvelles w Paryżu; był też głęboko zainteresowany teatrem i muzyką.

Mieszka obecnie w Santiniketanie i mimo wieku emerytalnego pragnie nadal być aktywny.

VASUDEV, G. S.

Urodzony w 1941 roku; dyplom w dziedzinie sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w 1968 roku, stypendysta Funduszu Kultury Rządu Indyjskiego w latach 1964—1966; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach; wykonał wie-

le prac na zamówienie; uczestniczył w poważnych wystawach zespołowych, a także w ekspozycjach międzynarodowych, takich jak Biennale w Paryżu w 1968 roku, II i III Międzynarodowe Triennale Indii w latach 1971 i 1975; laureat szeregu nagród: Akademii Lalit Kala stanu Majsur w 1965 roku, Akademii Lalit Kala stanu Madras w 1967 roku oraz Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w tym samym roku; był także kierownikiem artystycznym dwóch filmów Festiwalu Kannara, które zdobyły nagrody narodowe; jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych i publicznych oraz w zbiorach instytucji i muzeach stanowych i narodowych.

Mieszka w Cholamandal w stanie Madras.

VISWANADHAN, V.

Urodzony w 1940 roku; dyplom sztuk pięknych uzyskał w Rządowym College'u Sztuki i Rzemiosła w Madrasie w 1966 roku; w dwa lata później przeniósł się do Paryża; miał szereg wystaw indywidualnych w Indiach i za granicą, uczestniczył też w wystawach zespołowych oraz ważniejszych imprezach międzynarodowych, jak: V Biennale w Paryżu w 1967 roku, Salon Majowy w Paryżu oraz Międzynarodowy Festiwal Malarstwa w Cagnes-sur-Mer w roku 1971, Biennale w Mentonie w latach 1972 i 1974; laureat szeregu nagród, jak: Akademii Lalit Kala stanu Madras w 1966 roku, Akademii Lalit Kala stanu Kerala oraz Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w roku 1968, II Złotej Palety Międzynarodowego Festiwalu Malarstwa w Cagnes-sur-Mer w 1971 roku oraz Nagrody Gallerie Matuzia San Remo na Biennale w Mentonie w 1972 roku; jego prace znajdują się w licznych muzeach oraz kolekcjach krajowych i międzynarodowych.

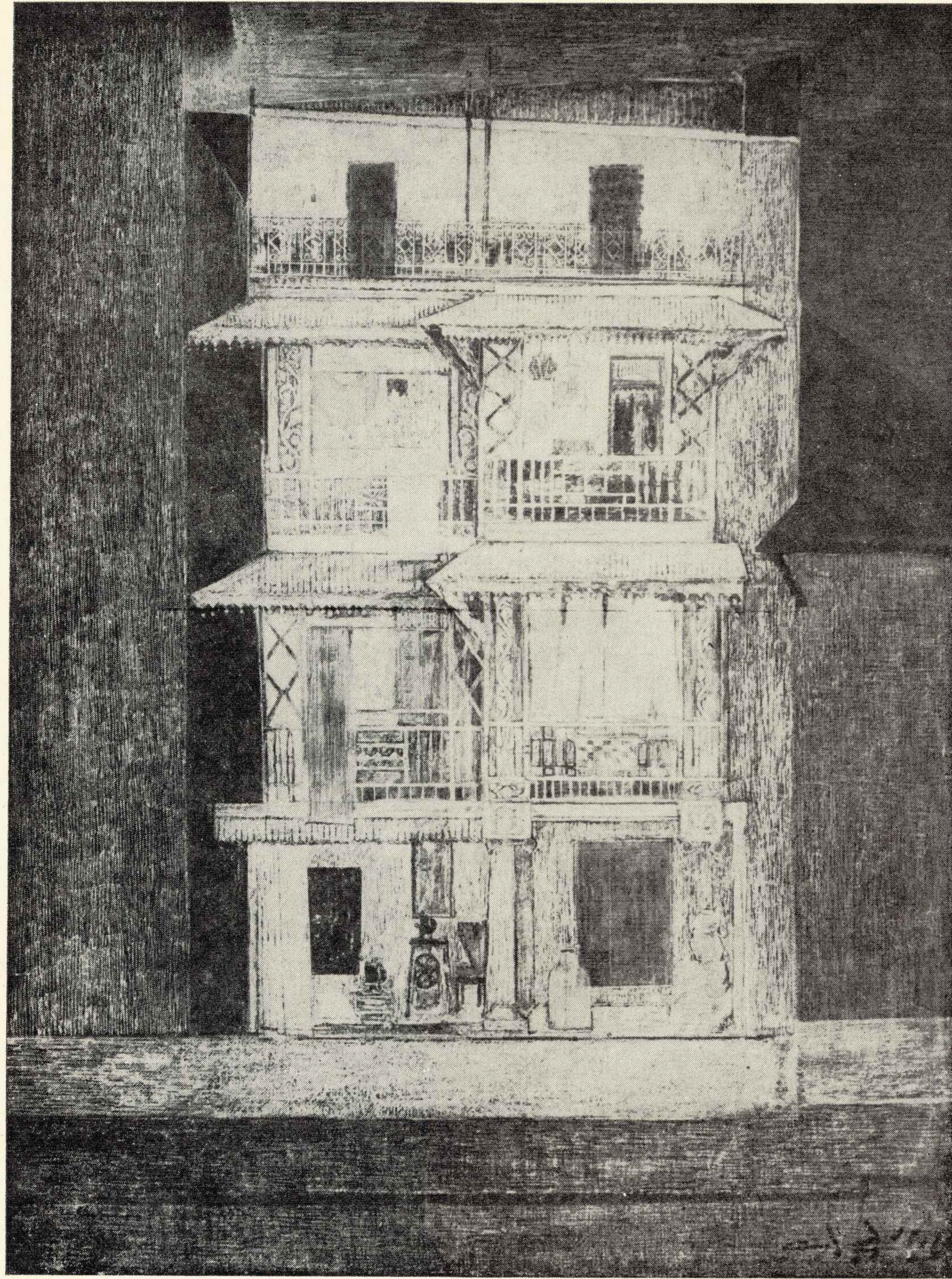
Mieszka stale w Paryżu.

ZARINA

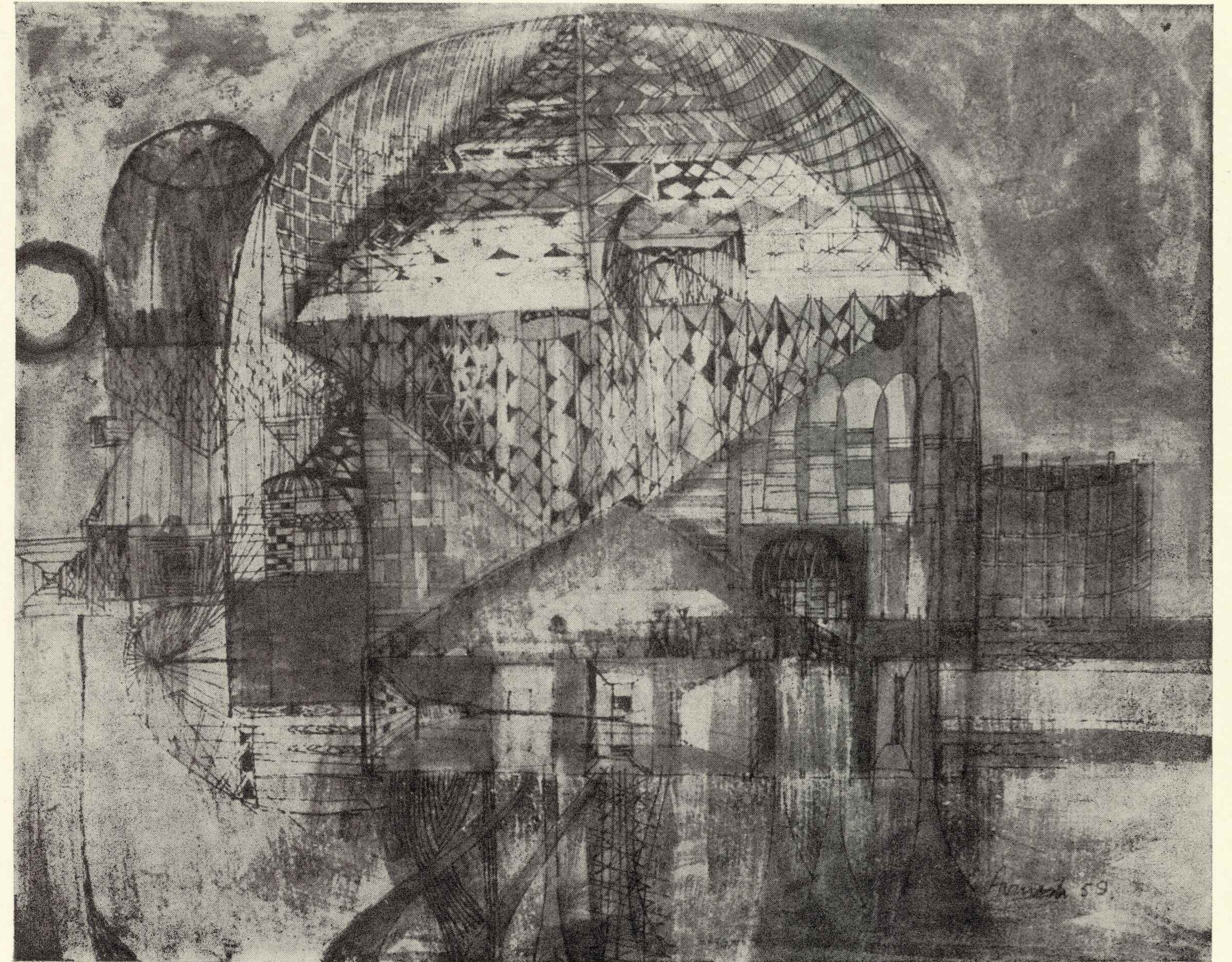
Urodzona w 1937 roku; absolwentka Uniwersytetu w Aligarh, w stanie Uttar Pradesz, studiowała następnie na Wydziale Sztuk Pięknych w Bangkoku w latach

1958—1961, po czym w Atelier 17 w Paryżu w latach 1964—67 oraz w St. Martin School of Art w Londynie w 1967 roku; miała kilka wystaw indywidualnych, brała też udział w wystawach zespołowych; laureatka Nagrody Narodowej Akademii Lalit Kala w New Delhi w 1969 roku; jej prace znajdują się w różnych muzeach oraz zbiorach prywatnych i publicznych.

Pracuje i mieszka stale w USA.

4. N. S. Bendre, Portret domu

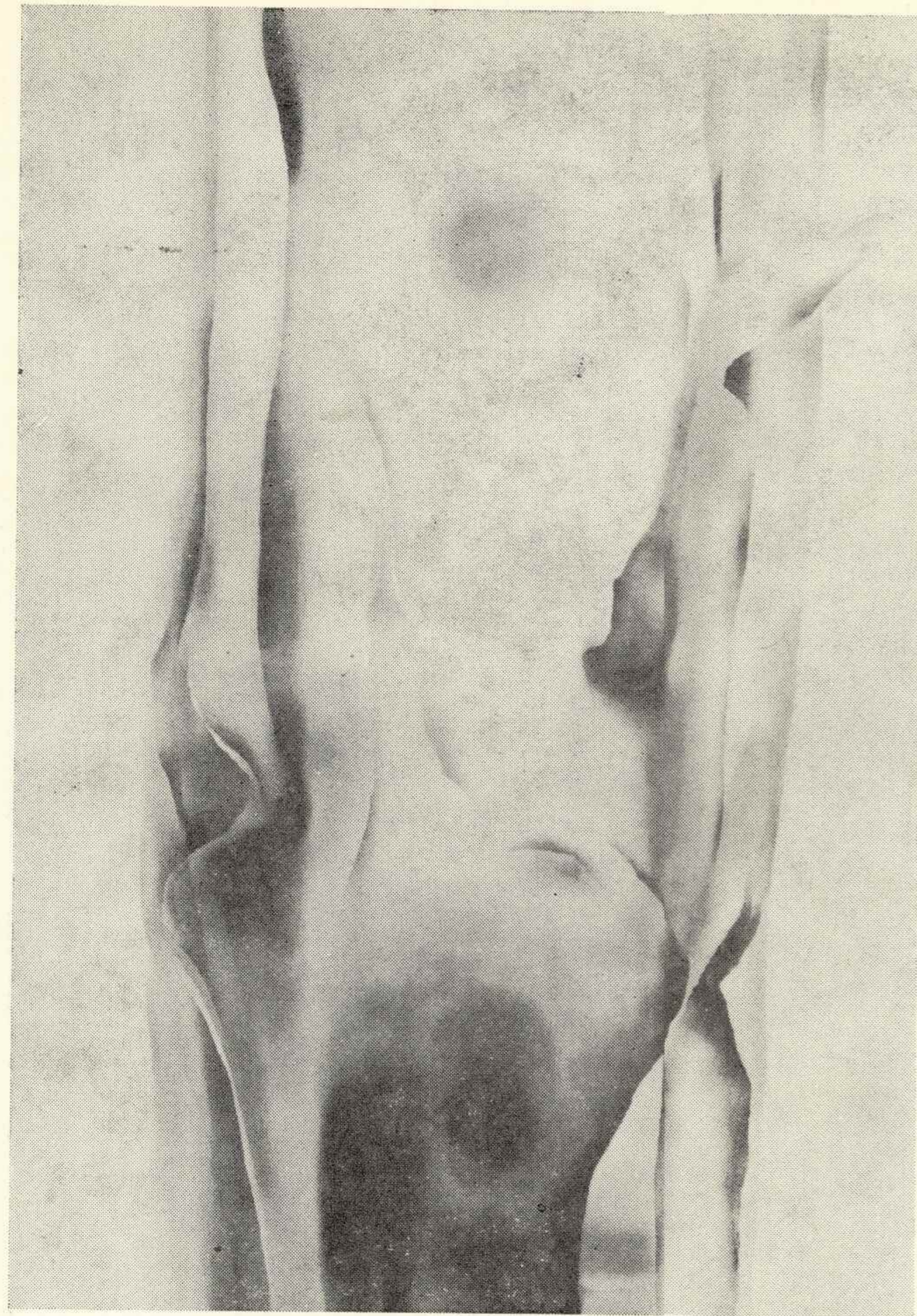
10. Avinash Chandra, Obraz

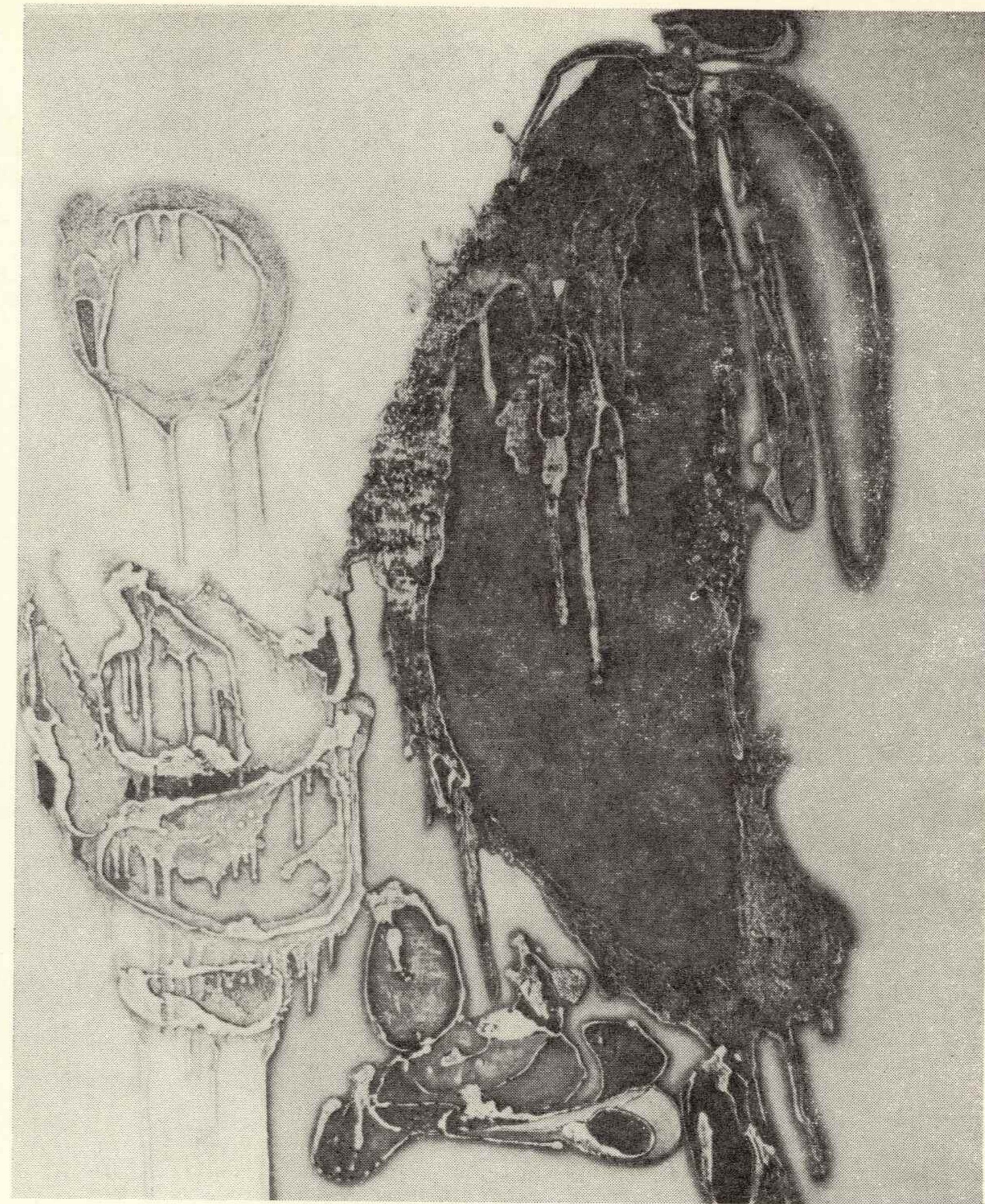
11. Arup Das, Agonia

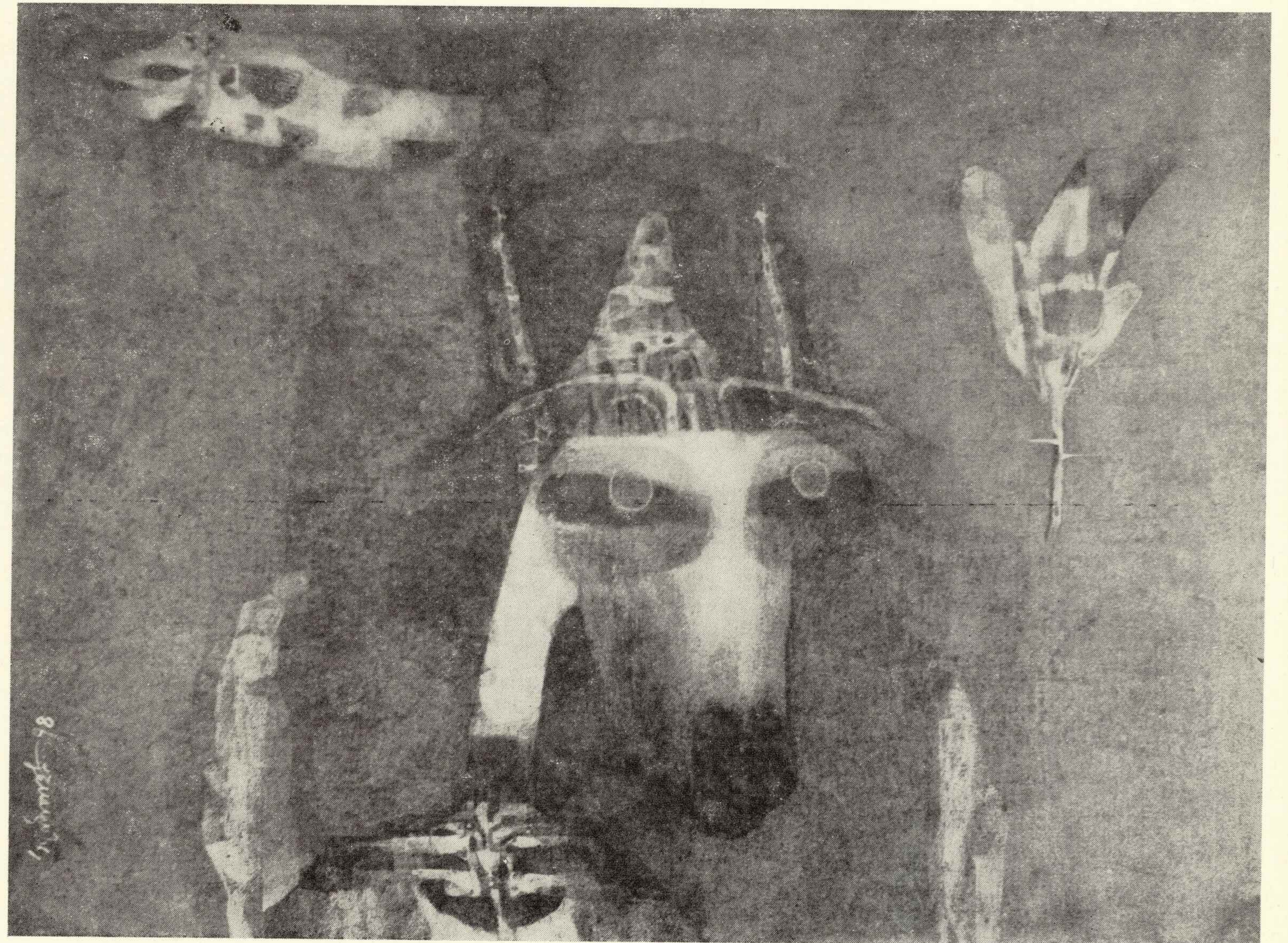
5. Bikash Bhattacharjee, Widz

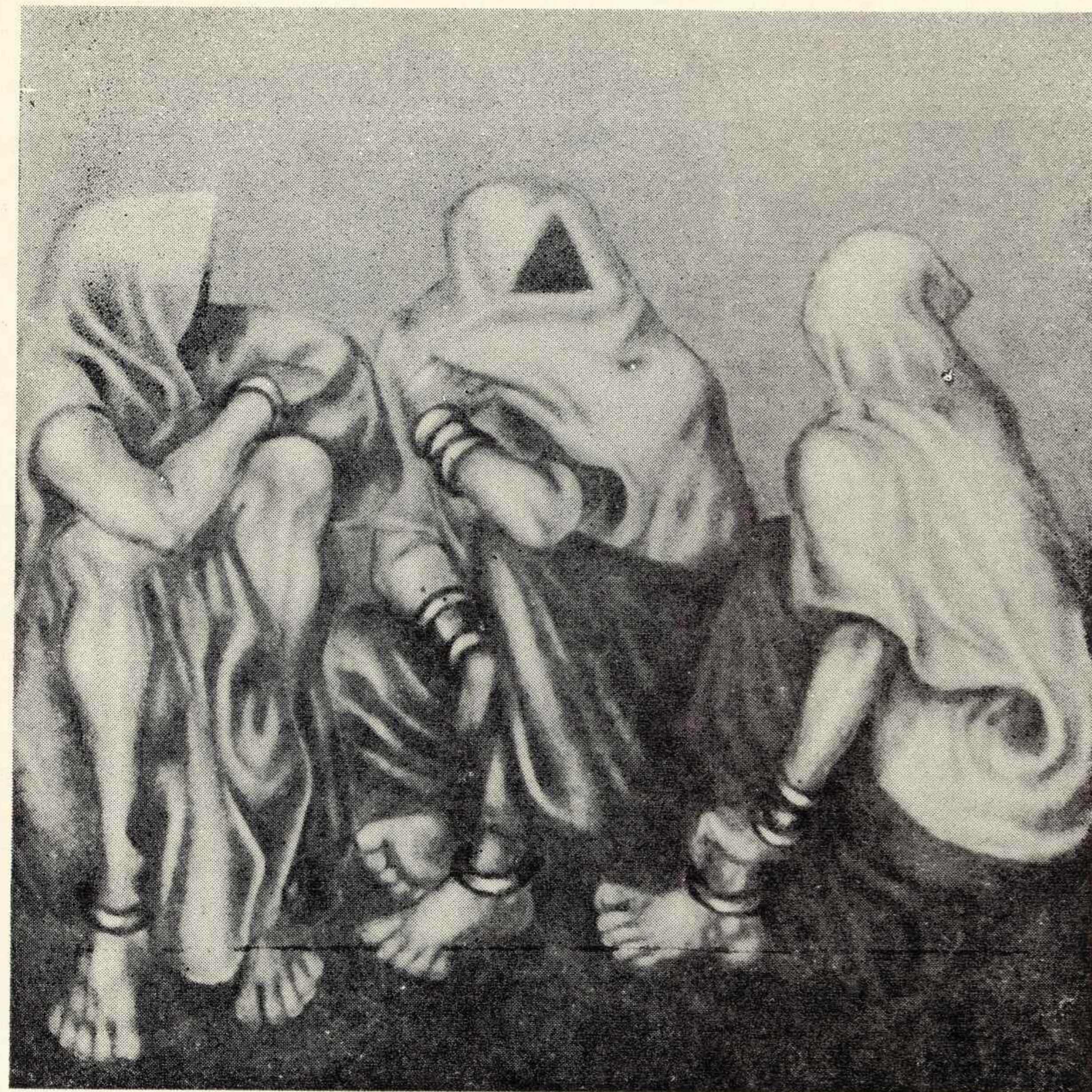

7. Vidya Bhushan, Wyzwolenie duszy

31. Bansi Parimoo, Obraz nr XXV

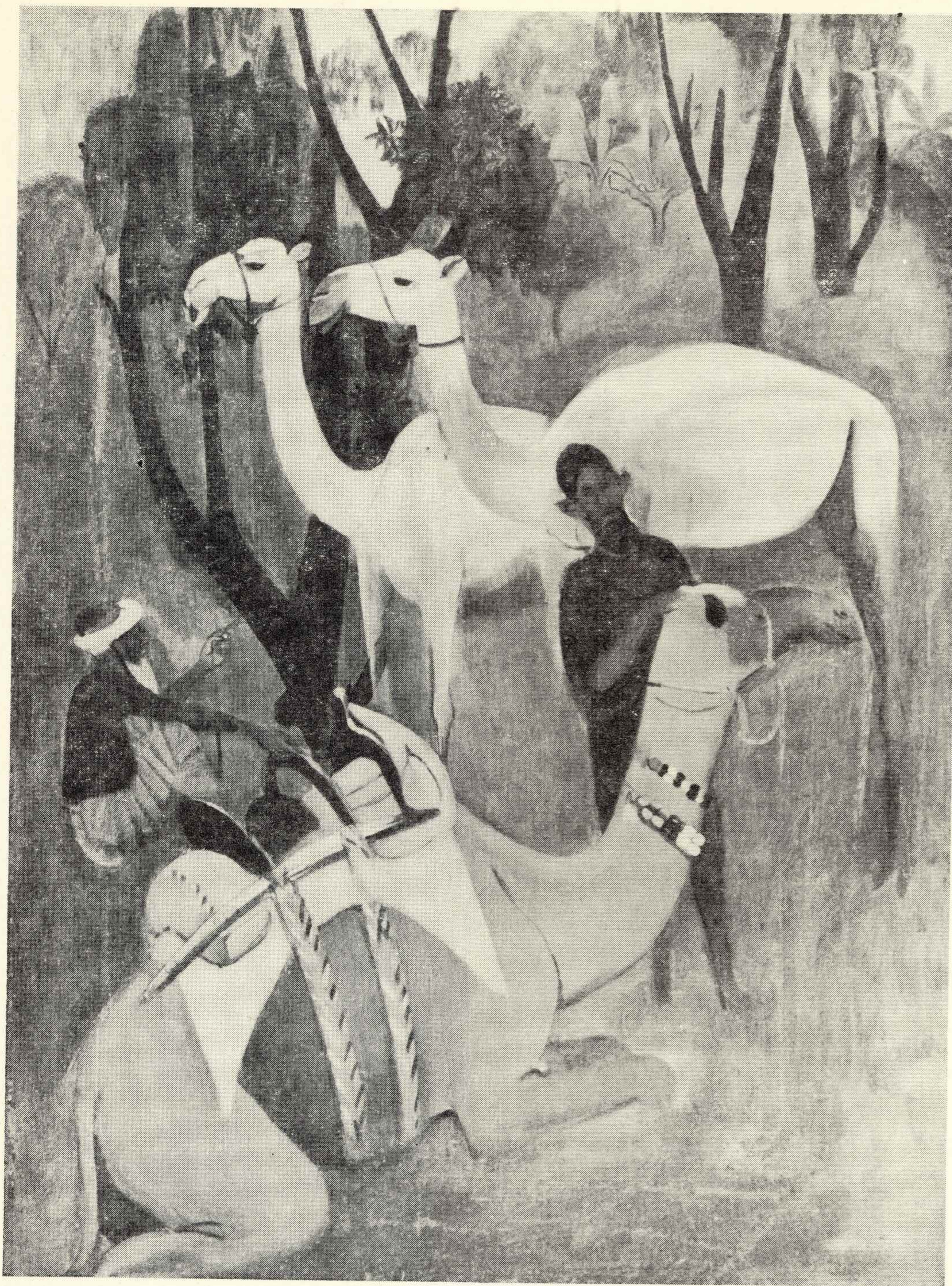
34. A. Ramachandran, Nuclear Ragini I.

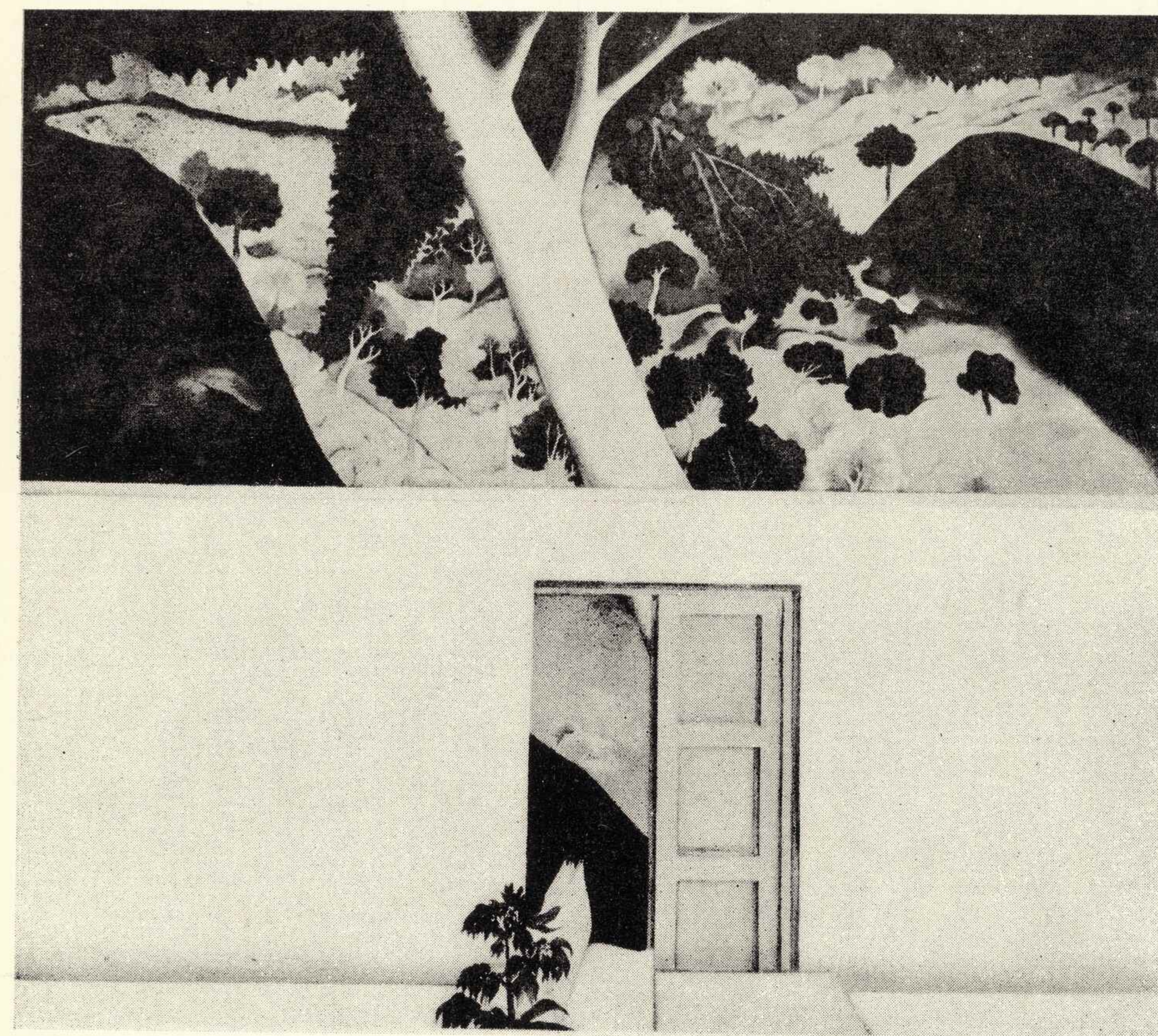
39. Piraji Sagara, Kompozycja z drewna

38. J. Sabavala, Głęboka cisza w zieleni

45. Amrita Sher-Gil, Wielbłądy

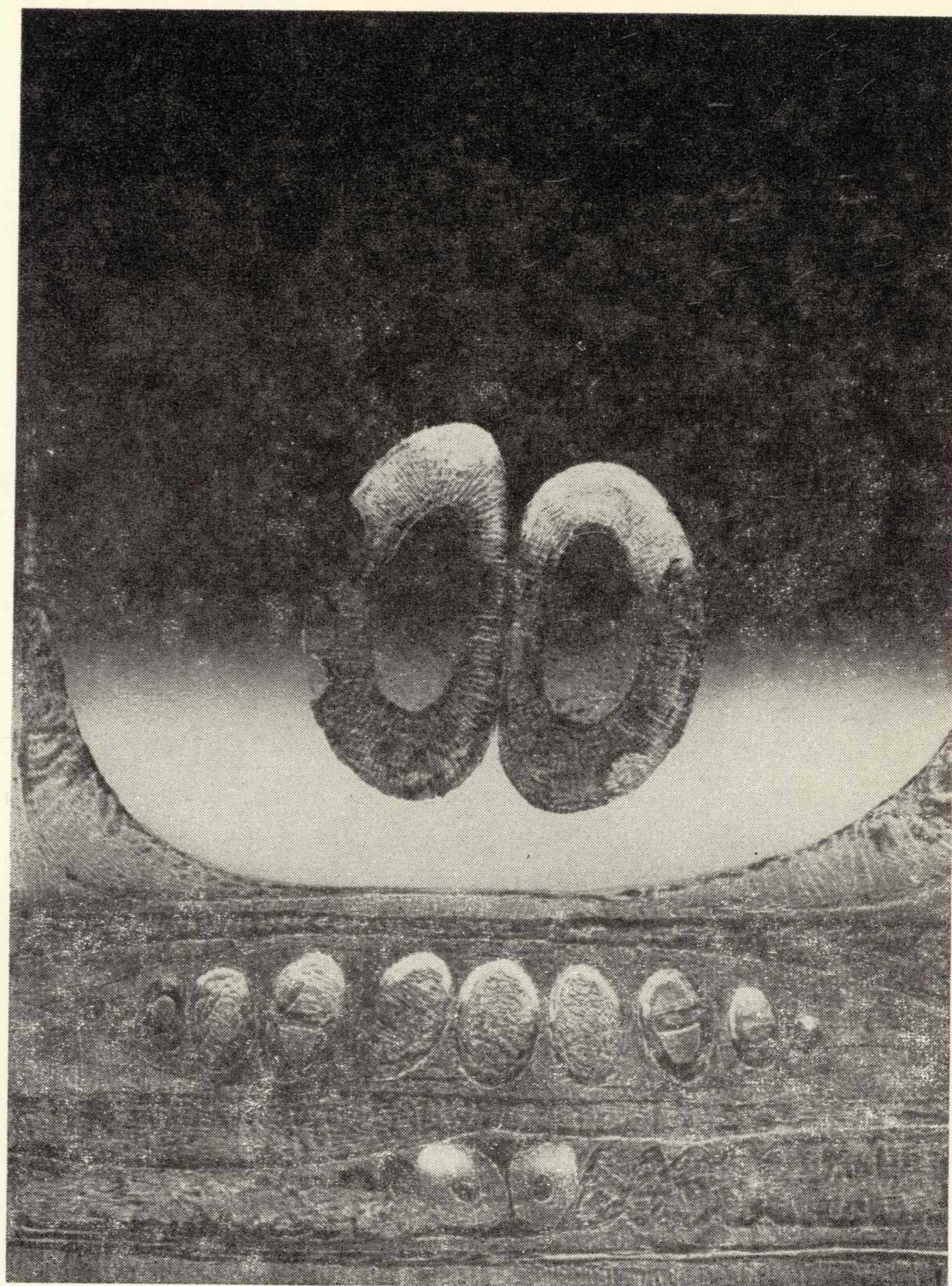
44. G. M. Sheik, Mur

52. Rabindranath Tagore, Kobieta w zawoju

64. D. P. Roy Chowdhury, Dziewczyna z Santhal

71. Arun Bose, Narodziny planet

75. D. Doraiswamy, Sumienie świata budzi się

87. P. V. Jankiram, Kriszna

97. D. P. Roy Chowdhury, Studium głowy Mr Tempoe'a

100. Ram Kinkar Vajj, Popiersie Miss Madhura Shingh

Projekt ekspozycji:
Wojciech Jankowski

Projekt plakatu
i opracowanie graficzne katalogu:
Zenon Januszewski

Redaktor techniczny:
Mirosław Winiarek

Wydawca:
Centralne Biuro Wystaw Artystycznych

CENA: 35.— Zł

WDA — Zakład Typograficzny, Zam. 3430. Nakł. 400. S-57.

